

Opinnäytetyö (YAMK)

Kulttuurialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Soveltava taide

2017

Juuli Peltola-Kiviniemi

TANSSINOPETUSMETODEJA KEHITTÄMÄSSÄ

– kokemuksia rytmilaulun soveltamisesta
tanssinharrastajien opetuksessa

OPINNÄYTETYÖ (YAMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto, soveltava taide

2017 | Sivumäärä 52

Juuli Peltola-Kiviniemi

TANSSINOPETUSMETODEJA KEHITTÄMÄSSÄ

- kokemuksia rytmilaulun soveltamisesta tanssiharrastajien opetuksessa

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan rytmilaulun opetusmetodin hyödyntämismahdollisuuksia suomalaisessa tanssinopetuksessa.

Rytmilaulun metodi perustuu Billy Siegenfeldin Jump Rhythm Jazz -tekniikan yhteen peruspilariin, rytmiseen äänenkäyttöön. Kehittämishanke on toimintatutkimus, joka toteutettiin yhteistyössä Lappeenrannan Tanssiopiston kanssa. Tutkimuksessa rytmilaulamisen opetustapaa testattiin käytännössä tanssiharrastajaryhmien keskuudessa, ja sitä verrattiin tanssinopetuksessa perinteisesti käytettävään musiikin laskemisen metodiin.

Tutkimuksen avulla on pyritty selvittämään rytmilaulamisen ja musiikin laskemisen eroja sekä metodien vaikutuksia rytmien hahmottamiseen rytmitestien ja kyselylomakkeiden kautta. Työssä tarkastellaan rytmilaulamisen soveltamismahdollisuuksia tanssiharrastajien opetuksessa testijaksosta saatua informaatiota hyödyntäen.

ASIASANAT:

Tanssi, tanssinopetus, rytm, rytmien hahmottaminen, toimintatutkimus, soveltava taide

MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Master of Culture and Arts, Applying Arts

2017 | Total number of pages 52

Juuli Peltola-Kiviniemi

DEVELOPING DANCE TEACHING METHODS

- experiences about using scat singing in dance education

This master's thesis researches the possibilities of applying scat singing teaching method in Finnish dance education.

The scat singing method comes from Jump Rhythm Jazz technique, created by Billy Siegenfeld, in which using voice rhythmically is one of its basis in producing dance. The thesis is an activity analysis based research that was carried out in collaboration with Lappeenranta Dance Institute. In the research, scat singing method was tested in practice on amateurs dance classes and it was compared to the traditional way of teaching by calculating the music.

The aim of this research is to find out the differences between the methods of scat singing and music calculating as well as their impacts on rhythmic perception via rhythm tests and questionnaires. The research surveys also the possibilities of applying scat singing in dance education by using the information gained from the test period.

KEYWORDS:

Dance, dance education, rhythm, rhythmic perception, activity analysis, applying arts

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 AIHEESEEN LIITTYVÄÄ TAUSTATIETOA	7
2.1 Työssä käytettyä sanastoa	7
2.2 Tanssi ja rytmi	8
2.3 Musiikin laskeminen taidetanssinopetuksessa	10
2.4 Rytmikyvyn kehittyminen ja rytmien hahmotustapoja	11
3 JUMP RHYTHM JAZZ -TEKNIikka	14
3.1 Kehittäjä Billy Siegenfeld ja Six Action Ideas - kuusi peruseriaatetta	14
3.2 Scat Singing - rytmilaulu	17
3.3 Kokemuksia Jump Rhythm Jazz -tekniikasta ja rytmilaulusta	19
4 RYTMILAULUN TESTAAMINEN TANSSINHARRASTAJIEN OPETUKSESSA	20
4.1 Jakson tavoitteet	20
4.2 Käytännön toteutus	20
4.3 Menetelmät	21
5 RYTMITESTIT	24
5.1 Ryhmien alkutestit ja lopputestit	24
5.2 Testien tuloksia	25
5.3 Rytmitesteistä saadun informaation yhteenvetoa	28
6 KYSELY OPPILAILLE	31
6.1 Suhtautuminen metodeihin	31
6.2 Rytmien huomioiminen ja oppiminen	32
6.3 Suhtautuminen musiikkiin	34
6.4 Metodien hankalat puolet	35
6.5 Metodien positiiviset puolet	37
6.6 Suhtautuminen opetustyyliin tulevaisuudessa	39
6.7 Muita huomioita koejaksosta	40
7 KYSELY OPETTAJILLE	41
7.1 Pitäytyminen metodissa ja vaikutus rytmien oppimiseen	41
7.2 Metodien haasteet oppilaille	42

7.3 Metodien positiiviset puolet oppilaille	44
7.4 Metodien haastavat puolet opettajan näkökulmasta	45
7.5 Metodien positiiviset puolet opettajan näkökulmasta	46
7.6 Metodien hyödyntäminen jatkossa	48
8 POHDINTAA OPETUSMETODEISTA	49
LÄHTEET	52

LIITTEET

- Liite 1. Kysely nuoremmille musiikkia laskien opetetuille oppilaille
- Liite 2. Kysely vanhemmille musiikkia laskien opetetuille oppilaille
- Liite 3. Kysely nuoremmille rytmilaululla opetetuille oppilaille
- Liite 4. Kysely vanhemmille rytmilaululla opetetuille oppilaille
- Liite 5. Kysely musiikkia laskien opettaneille opettajille
- Liite 6. Kysely rytmilaululla opettaneille opettajille

1 JOHDANTO

Olen työskennellyt kokopäiväisesti tanssinopettajana tähän mennessä kahdeksan vuotta, päälajinani jazztanssi. Tanssinopetus tapahtuu ryhmissä, joissa on noin 8-22 oppilasta ja jokainen heistä hahmottaa ja oppii asiat eri tavoin eri nopeuksilla. Osalle tanssissa olevien rytmisten "koukkujen" toteuttaminen on helpompaa kuin toisille. Työvuosien aikana olen huomannut, että ryhmän saaminen yhdenaikaiseksi ilman rytmisiä epätarkkuuksia on haastavaa ja tietyn rytmisen kaavan noudattaminen tai tarkkojen aksenttien ja synkkooppien toteuttaminen on osalle oppilaista jopa vaikeaa. Tämä pätee sekä tuntisarjoissa että esityskoreografioissa ja tilanteissa, joissa ryhmän pitäisi pysyä tarkasti annetussa rytmisessä paitsi täysin yhdenaikaisesti myös esimerkiksi kaanonissa. Osittain kyse on siitä, että kaikki eivät kuule rytmejä yhtä hyvin mutta myös siitä, että kaikki eivät kuuntele niitä yhtä keskittyneesti. Kyse on paitsi oppilaiden oppimiskyvystä tunti-ilanteissa myös siitä, miten he suoriutuvat esitystilanteissa.

Opiskellessani tanssinopettaja (AMK) tutkintoa Turun Taideakatemiassa, kävi amerikkalainen tanssitaiteilija ja professori Billy Siegenfeld pitämässä syksyisin kolmen-neljän viikon opetusjakson kehittämästään Jump Rhythm Jazz -tanssitekniikasta, jossa liikesarjojen opettelu ja tuottaminen tapahtuvat ainoastaan scat-laulun, toisinsanottuna rytmilaulun kautta. Jump Rhythm Jazz -tekniikan inspiroimana olen käyttänyt tilanteesta ja tarpeesta riippuen rytmilaulamista ja musiikin laskemista opetuksessani rinnakkain, lomittain ja vuorotellen mutta en kuitenkaan ole siirtynyt pelkkään rytmilaulamiseen.

Olen pohtinut, kuinka saada oppilaat kuulemaan rytmit paremmin ja toteuttamaan ne tarkemmin ja siksi päädyin valitsemaan tämän kehittämishankkeen aiheeksi. Tavoitteenani oli selvittää, mitä tapahtuu jos toisia tanssioppilaita opetetaan rytmilaulun avulla ja toisia musiikkia laskemalla, vaikuttavatko metodit rytmiseen hahmottamiseen, miten oppilaat kokevat metodit ja miten heidän kokemuksensa eroavat toisistaan. Entä mikä on tanssinopettajien näkemys rytmilaulun metodin käyttämisestä ja eri opetusmetodeista ylipäätään? Uskon, että tämä hanke antaa osviittaa siitä, kuinka eri metodeilla voitaisiin tukea oppilaiden rytmikyvyn kehittymistä ja yksilöllisiä työskentelytapoja, sillä kyseessä on normaaleissa opetustuntiolosuhteissa toteutettu käytännön kokeilu. Opetusmetodien vaikutuksia ja metodeista saatuja kokemuksia analysoimalla voidaan nähdä rytmilaulamisen hyötyjä ja soveltamismahdollisuuksia yksilön sekä ryhmän kannalta.

2 AIHEESEEN LIITTYVÄÄ TAUSTATIETOA

2.1 Työssä käytettyä sanastoa

Musiikin perussykkeestä puhuttaessa tarkoitetaan musiikissa kuultavaa tasaista pulssia, jota tekee mieli naputtaa jalalla tai taputtaa mukana. Pääsääntöisesti perussyke on tasainen. (Steinby 2017.) Musiikin perussykkeen yksiköstä puhuttaessa käytetään termiä isku tai tahti. Iskujen tiheyksissä on kappaleista riippuen eroja ja tätä tiheyttä, toisin sanoen perussykkeen nopeutta kutsutaan kappaleen tempoksi. (Seuratanssijan musiikkitietosivusto 2011.) Rytmissä tanssimisen ja rytmien tuottamisen kannalta on oleellista pystyä tunnistamaan musiikin perussyke ja tempo, sillä muut rytmit tuotetaan perussykkeen päälle.

Rytmi määritellään Seuratanssijan musiikkitietosivuston (2011) mukaan ajassa säännöllisesti toistuvaksi tapahtumaksi tai sarjaksi. Saarikorpi kirjoittaa jazzrytmiikkaa käsittelevässä opinnäytteessään (2011, 26) rytmin jäsentyvän aksenttien, äänenvärien sekä äänenkestojen vaihteluista. Rytmia voidaan erotella perusrytmiksi ja erityisrytmiksi. Perusrytmi on sama kuin musiikin syke; se toistuu koko ajan samana ja se voi olla tasajakoinen (esim. 2/4), kolmijakoinen (trioli, esim. 3/4) tai vaihtojakoinen (esim. 5/4). Erityisrytmit taas ovat vaihtelevia ja ne muodostetaan perusrytmien päälle eri kestoisista nuoteista, tai tanssista puhuttaessa, eri kestoisista liikkeistä. (Heikinaro-Johansson & Huovinen 2007, 302.) Kirjassa *Musiikki voimistelussa ja tanssissa* rytmin todetaan olevan tanssin merkittävä osa-alue, sillä liikkeet muotoutuvat määrätyn rytmin perusteella. Tästä johtuen on tärkeää ettei liikkeiden opettamisessa huomioida pelkästään liikkettä ja sen muotoa vaan keskitytään myös kyseisen rytmin hahmottamiseen. (Lampinen 1987, 26). **Rytmiikka** sen sijaan on kokonaisuus, jossa yhdistyvät rytmikuviot, rytmiset vaihtelut sekä näiden tulkintatapa (Tabell 2008).

Aksentti tarkoittaa musiikin iskun tai kohdan korostamista niin, että korostettu asia erottuu selvästi sitä ennen ja jälkeen soitetusta. Vastaavasti tanssissa aksentti on jonkin liikkeen tai liikkeen osan korostamista siten, että aksentoitu kohta erottuu liikefraasista muihin kohtiin nähden.

Synkooppi on isku, joka tuotetaan painottomalla tahdinosalla (Saarikorpi 2011, 34). Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että synkooppi on ns. yllättävä isku painotettujen iskujen välissä tai niistä poiketen. Englannin kielinen termi ”off-beat” (Saarikorpi 2011, 34) tiivistää hyvin synkoopin ytimen.

Polyrytmistä puhutaan kun kaksi tai useampi itsenäistä rytmia kulkevat samaan aikaan päällekkäin (Saarikorpi 2011, 28). Tanssissa polyrytmejä esiintyy kun eri kehonosat liikkuvat samanaikaisesti mutta eri rytmissä (Makkonen 1996, 169). Yksinkertainen esimerkki tästä on tilanne, jossa jalkojen ja käsien koordinaatio yhdistyy jalkojen askeltaessa omalla rytmillä ja käsien liikkeessä samanaikaisesti toisella rytmillä. Erityisesti jazztanssin liikekieli sisältää polyrytmejä ja aiemmin mainittuja synkooppeja (Makkonen 1996, 169).

Liikefraasilla tarkoitetaan liikkeellistä kokonaisuutta, jonka pituus voi vaihdella muutamasta liikkeestä pidempään yhtenäiseen liikesarjaan. Saman liikkeen toistaminen ei ole fraasi, kun taas useampien liikkeiden yhdistetty jatkumo, joka muodostaa kokonaisuuden on. Samoin musiikissa fraasit ovat eri mittaisia melodisesti kulkevia kokonaisuuksia, ei yksittäisiä nuotteja. Liikefraasi aloitetaan yleensä musiikillisen fraasin alusta. (Heikinaro-Johansson & Huovinen 2007, 304; Lampinen 1987, 71.)

2.2 Tanssi ja rytmi

Rytmi on oleellinen ja tärkeä osa tanssia: liikkeet tehdään tietyssä rytmissä tietyllä aksentoinnilla. Etenkin jazztanssissa rytmillä on oma tanssinhistoriasta kumpuava erityisasema, sillä jazztanssin juuret ovat afrikkalaisessa tanssissa, jossa lauletaan, rummutetaan ja tanssitaan yhdessä, kuunnellen toista ja toisen tuottamaa rytmia sekä reagoidaan annettuihin impulsseihin puolin ja toisin. Tanssi ja rytmi kulkevat rinnakkain toisiaan täydentäen. Koska tanssin ja rytmin yhteys näkyy erinomaisen selvästi jazztanssin historiassa, avaan jazztanssin kehitysvaiheita tiivistetysti Makkosen ja Ojalan mukaan.

Afrikkalaista mustaa väestöä vietiin Amerikan mantereille orjiksi 1500-luvulta lähtien, minkä myötä afrikkalainen tanssiperinne kulkeutui heidän mukanaan uudelle mantereelle. Oma tanssi- ja musiikkiperinne auttoi orjia selviytymään raskaassa arjessa ja sen kautta he pystyivät kunnioittamaan juuriaan, vaikka perinteen säilyttäminen ei ollut help-

poa (Makkonen 1996, 170; Ojala 2009, 14). Nähdessään valkoisten tanssimia seurataksensa, orjat muokkasivat ja yhdistelivät niiden piirteitä omaan tanssiinsa (Ojala 2009, 14). Vaikka tanssiin liitettiin ominaisuuksia mm. eurooppalaisista kansantansseista, pysyivät afrikkalaisen tanssin piirteet kuten paino alhaalla polvet koukussa tanssiminen, ruumiinosien eriyttäminen ja rytmisyys edelleen tanssin ytimessä. Näin 1800-luvun puolessa välissä kehittyi jazztanssin aikaisin muoto, steppi. (Makkonen 1996, 169-170.)

Amerikan valkoinen väestö pääsi 1800-luvulla osaksi mustien tanssikulttuuria musiikki-teatteriesitysten kautta, joissa pääosassa oli afrikkalaistyylinen musiikki ja tanssi. Mustien seurataksikulttuuri jazzmusiikista otettuine yllättävine synkooppirytmimeineen kukoisti 1900-luvun alussa Charlestonin ollessa tansseista suosituin. Valkoisen väestön maku vaikutti yhä enemmän tanssityyleihin ja 1920-luvulla seurataksien ja näyttämötanssien kehitys eriytyivät omiksi haaroikseen. (Makkonen 1996, 170-171.) Tuon ajan viihdetanssi ja steppi olivat 1900-luvun alkupuoliskon musikaaleissa ja elokuvissa erittäin yleisesti käytettyjä tanssimuotoja (Makkonen 1996, 171), joiden kirkkaimpia tähtiä mm. Fred Astaire ja Nicholas Brothers olivat. Tämä afrikkalaisesta tanssista jalostunut viihde- ja näyttämötanssinmuoto yhdisti juuriensa mukaisesti laulun ja tanssin. Se oli myös erittäin rytmilähtöistä, päämääränä ollen esittää yhä monimutkaisempia ja nopeampia rytmikuvioita sekä aksentteja vahvasti artikuloiden (Siegenfeld 2007, 4). Tätä tanssin ja rytmin kiinteää suhdetta kunnioittaa myös Billy Siegenfeld Jump Rhythm Jazz -tekniikkaan.

Nykyään yleisesti jazztanssina tunnettu moderni jazztanssi sai muotonsa 1950-luvulla, kun rytmikeskeisiin viihde- ja näyttämötansseihin alettiin sekoittaa piirteitä klassisesta baletista ja modernista tanssista. Jazztanssiin on sulautunut piirteitä myös karibialaisista ja latinalais-amerikkalaisista tansseista. (Makkonen 1996, 169.) Jazztanssi tuotiin 1960-luvulla Suomeen Tamara Rasmussenin toimesta (Suhonen 2006). Jazztanssin ominaispiirteinä ovat yhä afrikkalaisen tanssin perinteestä tulevat mm. painopiste alhaalla tanssiminen, ruumiinosien eriyttäminen sekä liikkeessä esiintyvät rytmiset vaihtelut, aksentointi, synkoopit ja polyrytmit. Kuitenkin mm. baletin vaikutus on muokannut sitä suuntaan, jossa rytmilähtöisyys on antanut tilaa tanssiteknisille ominaisuuksille.

Jazztanssi on edelleen taidetanssin lajeista rytmisin ja siinä musiikin rytmiiikan vaikutus liikesarjan tuottamiseen ja rytmiiikkaan näkyy selkeimmin. Jazztanssissa käytetty mu-

siikki on monipuolista, se voi olla kaikkea jazz- ja swingmusiikista pop-/rockmusiikkiin mutta oleellista on musiikin iskevä, sykkivä luonne (Lampinen 1987, 17). Klassisessa baletissa liikkeen rytmikka on tasaisempaa ja liike seuraa enemmän musiikin luonnetta kuin leikittelee rytmin vaihdoksilla. Baletin harjoitustunneilla käytettävä musiikki on lähes aina pianomusiikkia, mikä voi Lampisen mukaan (1987, 16) haitata balettitanssijoiden rytmikan kehittymistä, sillä he eivät totu kuulemaan monipuolista musiikkia ja sen eri vivahteita. Nykytanssissa liikkeen rytmikkaa haetaan varsin usein hengityksen ja oman kehon kautta, jolloin musiikki ei selkeästi rytmitä liikettä vaan se on äänimaiseman roolissa. Nykytanssia tehdään kuitenkin myös monipuoliseen musiikkiin laskemista käyttäen (Lampinen 1987, 16) mutta liike on virtaavampaa kuin jazztanssissa. Nykyään hyvin suosittu laji showjazz on kehittynyt jazztanssitekniikan pohjalta, ja siinä rytmistä vaihtelua käytetään enemmän tai vähemmän tyylistä ja opettajasta riippuen.

2.3 Musiikin laskeminen taidetanssinopetuksessa

Tanssin, ja etenkin jazztanssin historia osoittaa tanssimisen ja laulamisen kulkeneen käsikädessä. Kuten Saarikorpi (2011, 15) kirjoittaa, ”Monissa Afrikan kielissä ei olekaan erillisiä sanoja kuvaamaan musiikkia ja tanssia. Ne nähdään usein saman asian jakamattomina piirteinä, joita yhdistävä tekijä on rytmi.” Länsimaisen taidetanssin kehitystä tarkastellessa huomataan, että tanssin ja musiikin suhde on muuttunut. Keinotekoisempi liikkeiden rytmittäminen musiikin laskemisen avulla on nykyään pääsääntöinen tapa ilmaista toivottu liikefraasin toteuttamistapa. Länsimaisessa ja siten myös suomalaisessa taidetanssikulttuurissa ja taidetanssinopetuksessa ei käytetä paljon Siegenfeldin mukaista rytmilaulua vaan kuten ”tanssislangissa” puhumme, musiikin laskemista tai laskujen laskemista. Tämä tarkoittaa sitä, että musiikin sykettä ja tempoa lasketaan yhdestä kahdeksaan ja näille laskuille osoitetaan omat liikkeensä eli liikefraasi jaetaan kahdeksalle iskulle. Tietysti jos kyseinen musiikki on 5/4 -tahtilajinen eli vaihtojakoinen, lasketaan viiteen ja niin edelleen. Tällainen musiikin laskeminen ei kuitenkaan ole niin sanotusti luonnollista, vaikka tanssijat ovat siihen kasvaneetkin eikä kyseinen opetustapa tue tanssin rytmisiä ominaisuuksia mielestäni parhaalla tavalla.

Musiikin laskeminen on tanssinopetukseen todella syvälle juurtunut tapa. Se on niin itsestään selvää, että olen ollut tunneilla, joissa opettaja ei opeta muulla tavoin kuin musiikkia laskien näyttäessään sarjoja oikeaan tempoon. Olen törmännyt myös siihen, että

vaikka oppilaat kysyisivät tarkennuksia tai opettaja demonstroi sarjaa näyttäen siinä huomioitavia asioita ja rytmejä, ei opettaja välttämättä muuta opetustyyliä tai selitystapaa miksikään vaan jatkaa laskemista yhä uudestaan ja uudestaan. Tässä tilanteessa itse oppilaana tai katsojana olen yleensä turhautunut, sillä kyseessä on usein ollut oppilaan tarve saada asioille selvennystä eri kantilta mutta opettaja ei tätä tarvetta ole tunnistanut.

En kuitenkaan halua yleistää, että kaikki tanssinopetuskentällä toimivat opettajat menetelisivät yllä kerrotulla tavalla, ei tietenkään. Nämä ovat kuitenkin tilanteita, joihin olen itse vuosien aikana siellä täällä törmännyt ja huomannut ajattelevani, että vaikka opettaja ei omia toimintamallejaan aina huomaa tarkastella tai muuttaa, olisi oppilaiden kannalta tärkeää kiinnittää niihin huomioita. Tosin missään metodissa ehdottomuus ja yksipuolisuus ei ole hyväksi, näin ei myöskään ole Jump Rhythm Jazzissa. Muistan muutamia tilanteita opiskelua ajoilta, joissa minä tai joku kanssaopiskelijoista olisi halunnut tarkennusta itse liikkeeseen tilanteessa, jossa rytmi ei ollut enää epäselvä vaan nimenomaan liikeradat. Turhauduin, kun Siegenfeld laittoi meidät laulamaan kyseisen rytmin yhä uudestaan ja uudestaan, kunnes vihdoinkin viimein antoi huomioita painon siirrosta tai liikeraidoista.

Tanssinopettajat saattavat jossain määrin rallatella liikefraaseja opettaessaan mutta kyseessä on yleensä ehkä enemmän termistön laulamisen tapa. Tällä tarkoitan sitä, että opettaja rallattelee ”pas de bourrée – touch and turn” siinä rytmissä kun kyseiset liikkeet tulee tehdä. Tämä ei kuitenkaan vastaa samaa asiaa kuin rytmilaulu. Myöskään kuvailtava vain tahdin ensimmäisen iskun laulaminen painotetusti samaan aikaan kun liikesarja sisältää useampia rytmejä tai erityisrytmejä ei ole tässä työssä tarkoittamaani rytmilaulua. Tanssinopettajasta riippuen liikefraaseja opetetaan eri lähestymistavoin. Joku aloittaa opettamalla ensin liikkeet ja sitten niiden laskut eli rytmin, jonka jälkeen ne yhdistetään. Toinen taas opettaa liikkeet ja laskut alusta lähtien yhtä aikaa. Kolmas tapa on opettaa ensin rytmi selväksi ja sitten liikkeet, jonka jälkeen tapahtuu yhdistäminen. Tätä kolmatta tapaa ei käytetä kokemuksieni mukaan oikeastaan ollenkaan suomalaisessa taidetanssinopetuksessa, mutta se on Jump Rhythm Jazz -tekniikan tapa liikesarjojen opettamiseen.

2.4 Rytmikyvyn kehittyminen ja rytmien hahmotustapoja

Rytmitajusta tai sen synonyymistä rytmikyvystä puhuttaessa tarkoitetaan yleisesti kykyä erotella ja hahmottaa rytmikuvioita sekä toteuttaa niitä (Suomen tanssipalvelin 2015). Seuratanssijan musiikkitietosivustolla (2011) rytmitajun todetaan olevan yksi musikaalisuuden osa-alueista. Joillakin ihmisillä on luontaisesti parempi rytmitaju kuin toisilla. Näin ollen myös osa tanssioppilaista oppii rytmit toisia paremmin. Yleensä puutteet rytmitajussa johtuvat ongelmista rytmin hahmottamisessa ja/tai rytmisissä pysymisessä (Suomen tanssipalvelin 2015). Toisin kuin ihmiset usein ajattelevat, rytmikyky on taito, jota jokainen voi parantaa harjoittelemalla (Seuratanssijan musiikkitietosivusto 2011). Vaikka kaikki eivät Fred Astaireksi muuntuisikaan, jokainen pystyy kehittymään omasta lähtökohdastaan paljonkin.

Jotta voidaan tanssia tietyssä rytmisessä, tarvitaan rytmitajun lisäksi kykyä yhdistää liike musiikkiin ja haluttuun rytmiin (Seuratanssijan musiikkitietosivusto 2011). Tanssijan täytyy siis hahmottaa musiikin perussyke ja tempo sekä niiden lisäksi erityisrytmi, jossa liikkeet tehdään. Liikkeiden tuottaminen halutusti vaatii kehollista hahmotusta, kehonhallintaa ja fyysistä suorituskykyä, joita pystytään kehittämään samoin kuin muitakin taitoja. Kun vaaditut liikkeet ja erityisrytmi on opittu, tulee ne yhdistää saumattomasti toisiinsa.

Rytmikyvyn kehittämiseksi otollisin aika on 7-10 -vuotiaana. Vaikka rytmikyky on valmiimmillaan yläkouluikään tullessa, voidaan tämän jälkeenkin kehittyä rytmikaavojen hahmottamisessa ja toteuttamisessa yhä paremmaksi. (Lampinen 1987, 26.) Tietysti rytmikyky voi olla eri ikäisillä hyvinkin eri tasolla henkilön taustasta riippuen, sillä rytmikykyä harjoitellut lapsi voi olla korkeammalla taidoissaan kuin nuori, joka ei sitä ole harjoittanut. Joka tapauksessa tanssikouluissa olisi tärkeää olla monipuolista tarjontaa herkkyysiässä oleville lapsille ja tunneilla tulisi tehdä eri tyylisiä ja rytmisesti vaihtelevia asioita sekä puhaita rytmiharjoituksia lajista riippumatta. Jos mietitään esimerkiksi 10 -vuotiaiden balettitunnin sisältöä, haetaan siellä liikkeen hallintaa ja liikeratoja valtaosa ajasta nimenomaan tasaisen rauhallisesti, suorastaan hitaasti suorittamalla. Tässä tehdäänkin hallaa rytmitajun kehittymiselle ja siksi tuntien tulisi sisältää myös rytmistä haastetta tarjoavia harjoitteita. Lapset hahmottavat musiikista ensin rytmin ja vasta myöhemmin melodian ja pienet lapset laulavat usein oikeassa rytmisessä vaikka melodia menisikin miten sattuu (Lampinen 1987,26). Samoin jo vaippaikäinen taapero alkaa hytkymään musiikin mukana nimenomaan rytmikkäästi vaikka taitoa ottaa tiettyjä askeleita ei vielä olisikaan.

Tätä edellä avattua rytmikyvyn kehitysvaihetta ajatellen mietinkin näin jälkikäteen, mitä tietoa lopulta nuorimmilta tutkimukseen osallistuneilta on ollut ylipäänsä mahdollista saada. Koska nuorimmat oppilaat olivat juuri 7 -vuotiaita, ovat heidän rytmiset taitonsa keskimäärin vasta tulossa selkeän kehittymisen vaiheeseen. Toisaalta tästä näkökulmasta on mielenkiintoista nähdä verrokkiryhmien välille mahdollisesti tulevat erot. Lisäksi asiaa mutkistava puoli on, että sen ikäiset eivät ehkä vielä pysty analysoimaan omaa tekemistään kovinkaan verbaalisesti.

On tunnustettu tosiasia, että ihmiset oppivat asioita eri tavoin; joku oppii paremmin visuaalisen kokemuksen kautta, toinen taas fyysisen kokemuksen kautta. Kuten kaikessa oppimisessa, myös rytmien oppimistavoissa on eroavaisuuksia. Usein olen törmännyt kahteen hyvinkin vastakkaiseen tarpeeseen opetustapahtumassa. Otetaan esimerkki koreografian rakentamisesta, jossa osa oppilaista poistuu välillä lavalta kulissiin ja tulee hetken kuluttua takaisin lavalle. Oppiakseen tunnistamaan kohdan, jolloin paluu lavalle tulee suorittaa, toinen oppilas haluaa tietää tarkkaan monta kertaa heidän tulee kulisseissa odottaessaan laskea kahdeksaan ja monennellako ”kahdeksikolla” heidän tulee lähteä liikkeelle. Vieruskaveri taas sanoo, ettei hän halua sekoittaa päätään ”kahdeksikojen” määrällä vaan hän kuulee kohdan musiikista. Näin ollen toinen oppilas hahmottaa siirtymäkohdan ja ylipäänsä asioiden rytmittämisen analyttisemmin laskemalla kun toinen hahmottaa asian musikaalisemmin musiikin muotoa ja rytmiä kuunnellen.

Aloittaessamme käytännön koejaksoa törmäsin aikuisten ryhmän kanssa voimakkaisiin taipumuksiin jompaankumpaan opetustapaan. Kun kerroin aikuisille heillä kokeilun ajan käytettävän pelkkää musiikin laskemista, kuulin joukosta hyvin spontaanin ”voi ei!” kommentin. Asiasta puhuessamme huomasin, että ainakin osa aikuisista tunnisti jo valmiiksi oman luontaisen rytmien oppimistapansa ja ennakoi koejakson tulevan olemaan haastava, sillä he ovat kokeneet nimenomaan rytmien rallattelun itselleen tehokkaaksi oppimiskeinoksi.

3 JUMP RHYTHM JAZZ -TEKNIikka

Koska hankkeeni pohjautuu Jump Rhythm Jazz -tekniikan yhteen peruseriaatteeseen, esittelen seuraavaksi kyseistä tekniikkaa. Esittely tapahtuu kuitenkin hyvin tiivistetyssä muodossa eikä tekniikan taustalla olevia asioita avata kuin pintaa raapaisten. Tekniikan filosofia on todella laaja ja moninainen, joten siitä itsessään saisi kattavan tutkimuksen. Turun Taideakatemiasta vuonna 2009 tanssinopettajaksi valmistunut Saana Ojala (nyk. Kulmala) onkin tehnyt Jump Rhythm Jazz -tekniikasta opinnäytetyön. Jump Rhythm Jazz -tekniikka on rekisteröity tanssinopetusmetodi ja Suomessa tekniikkaa on opetettu jak-soluonteisesti vain Turun Ammattikorkeakoulun tanssinopettajan koulutusohjelmassa.

3.1 Kehittäjä Billy Siegenfeld ja Six Action Ideas – kuusi peruseriaatetta

Billy Siegenfeld on chicagolainen tanssija, professori, koreografi ja perkussionisti, joka kehitti Jump Rhythm Jazz -tekniikan 1980- ja 90-lukujen vaihteessa. Vuonna 1990 hän piti tanssitekniikan ensimmäisen tunnin sekä perusti Jump Rhythm Jazz Project nimeä kantavan tanssiryhmän. (Ojala 2009, 6.) Siegenfeld loi tekniikan, jossa kehon linjaus ja liikeradat hyödyntävät sen luontaista asentoa ja rakennetta, ilman ylimääräistä jännitystä ja pakotettuja ääriasentoja. Näin mahdollistetaan liikkeen vapaus mutta minimoidaan ke-hoon kohdistuva rasite ja siten myös vammat. Jump Rhythm Jazzin kautta Siegenfeld kunnioittaa afrikkalaisen tanssin ja siitä kehittyneiden rytmisten tanssimuotojen perin-teitä, jotka hän kokee balettipohjaisissa tekniikoissa hylätyiksi. (Siegenfeld 2007, 2, 8.) Kolmessakymmenessä vuodessa tekniikka on saanut Amerikassa näkyvyyttä mutta se ei edelleenkään edusta tanssin valtavirtaa. Siegenfeld on saanut pitkästä ja omistautu-neesta työstään tunnustusta, kuten monia koreografiapalkintoja ja patenteja tekniikan ominaisuuksiin ja termistöön.

Voit tutustua Jump Rhythm Jazz -tekniikkaan, kehittäjä Billy Siegenfeldiin sekä Jump Rhythm Jazz Project -tanssiryhmään osoitteessa www.irjp.org. Lisäksi youtubesta löytyy paljon materiaalia, kuten dokumentaarisia videoita tai näyteitä koreografioista. Alla link-kejä 20 -vuotisjuhlavuonna tehtyihin dokumentaarisiiin videoihin.

<https://www.youtube.com/watch?v=WxgmcHjbHUw> (osa 1)

<https://www.youtube.com/watch?v=daCuLswjgg0> (osa 2)

<https://www.youtube.com/watch?v=u2ZILXvnt0> (osa 3)

<https://www.youtube.com/watch?v=hksoggBmSGw> (osa 4)

<https://www.youtube.com/watch?v=z3ULXsH1b7U> (osa 5)

Siegenfeld puhuu Standing Down Straight -kehonlinjauksesta, jonka toteuttaminen on välttämättömyys tekniikan harjoittamiseksi, ja joka on vastakohta balettipohjaisten tekniikoiden Standing Up Straight -linjaukselle eli ns. ylösvedolle. Ylösvedossa vatsaa vedetään sisään ja seisotaan korkealla ryhdikkäästi, mikä aiheuttaa lihasten ja nivelten jännittymistä sekä kehon painopisteen siirtymistä taaksepäin. Standing Down Straight -linjauksessa luut ikään kuin pinoutuvat vartalon oman akselin ympärille ilman lihasjännitystä niin, että ylävartalo on vapaa ja lantion paino putoaa jalkaholvien kautta kohti maata (Siegenfeld 2010).

Kehon nivelien tulee olla rentoja, vartalon asento on matala ja hieman eteenpäin kohdistuva. Seurauksena on valmiustilassa oleva keho, joka toimii käyttäen voimaa ja nopeutta. Anatomisesti luontevan lähestymistavan lisäksi Siegenfeld painottaa tekniikassaan rytmilähtöisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Rytmilähtöisyydessä oleellista on koko keholla energisesti ja tunteella tuotettu rytmien ja aksentoitu liike, ei liikkeen muoto. Tanssi ja rytmien laulaminen kuuluvat kiinteästi yhteen. Yhteisöllisyys näkyy tekniikassa mm. niin katsekuin kosketuskontaktissa tanssimisena sekä rytmien laulamisena niin yhteisesti kuin vuoropuheluna. Nämä kolme ydinajatusta, kehonlinjaus, rytmilähtöisyys ja yhteisöllisyys ovat tunnuspiirteinä myös afro-amerikkalaisessa tanssissa. (Siegenfeld 2007, 1-4.)

Six Action Ideas

Käytän tästä vapaasti suomennettua termiä kuusi peruseriaatetta. Esittelen jokaisen peruseriaatteen tiivistetysti sekä niiden englanninkielisen alkuperäisen termin, jonka olen pyrkinyt suomentamaan mahdollisimman lähelle alkuperäisen termin tarkoitusta.

1) Being on the Beat, musiikin pulssissa pysyminen. Tällä tarkoitetaan vartalon painon pudottamista puolelta toiselle kohti maata tasaisella pulssilla, käyttäen swing bouncea eli keinuvaa liikelaatua. Standing Down Straight -kehonlinjaus mahdollistaa kehon pai-

non siirtämisen selkeästi tietylle jalalle, minkä avulla pystytään olemaan tarkasti rytmisissä. Standing Down Straightin aikaansaama lattiakontakti, painovoiman hyödyntäminen sekä vartalon luontaisella akselilla liikkuminen voimistavat koko kehon tuottamaa rytmiä, sillä niiden avulla paino voidaan pudottaa vaaditussa pulssissa alaspäin oikeaan aikaan. (Siegenfeld 2010.)

2) Making clear rhythmic accents, selkeiden rytmisten aksenttien tuottaminen. Kehon ääriosien, niin kuin kämmenten tai jalkaterien ajatellaan olevan drumbeaters eli kuten Ojala on työssään (2009) suomentanut, rytmilyöjiä. Nimitys johtuu siitä, että näitä kehonosia käytetään rumpukapulan tavoin: esimerkiksi kämmen rentoutetaan ja kerätään ottamaan vauhtia, jonka jälkeen se isketään pysäyttäen kuvitteelliseen drumheadiin eli rummun pintaan. Ojala on suomentanut drumheadin osuvasti rytmipinnaksi. Tämä isku tuottaa rytmisen aksentin. Kuvitteellisia rytmipintoja ajatellaan olevan tanssijaa ympäröivässä tilassa lukemattomasti. Kehon neljä tärkeintä rytmilyöjää, joilla tuotetaan rytmejä ovat pää, kaksi kämmentä ja ääni. Lattia ja keho nähdään konkreettisina rytmipintoina: lattiaa rummutetaan jaloilla ja kämmenillä voidaan tuottaa kehorytmejä (body percussion). (Siegenfeld 2010.)

3) Using the voice rhythmically, rytmisen äänenkäyttö. Rytmien sanallistaminen scat-laulun avulla selkeyttää rytmejä kahdesta syystä. Kehossa resonoiva ääni saa automaattisesti pallean rentoutumaan ja liikkumaan ylös-alas. Tämä mahdollistaa lantion putoamisen anatomisesti oikealle paikalleen, jonka seurauksena keho maadoittuu lattiaan (eli kehon yhteys lattiaan säilyy painopisteen pysyessä alhaalla), mikä on oleellista koko keholla tuotettujen rytmien aikaansaamiseksi. Lisäksi rytmien sanallistaminen voimistaa tanssin ilmaisullista puolta, koska ääni tunnetaan kehossa ja sen avulla ilmaistaan tunteita. (Siegenfeld 2010.)

4) Understandin the musical consepts, musiikin käsitteistön ymmärtäminen. Jump Rhythm Jazz -tekniikassa opitaan sisäistämään ja kehollistamaan termejä kuten neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, kuudestoistaosanuotti, tasajakoinen rytmi, kolmijakoinen rytmi (trioli), isku, synkooppi ja terävä (staccato) tai räjähtävä (sforzando) dynamiikka. (Siegenfeld 2010.)

5) Understanding anatomical consepts, anatomisten käsitteiden ymmärtäminen. Tek-

niikassa lähdetään kehon luullisen rakenteen, luita liikuttavan lihaksiston ja niiden toiminnan tuntemisesta. Kun keho on linjattu eli perusasento on "rakennettu" painovoiman lakien mukaan, kuten Standing Down Straight linjaa, ohjaa se liikkumaan sekä luonnollisesti että tehokkaasti. Tekniikassa keskitytään erityisesti lapaluiden vaikutukseen liikkeeseen. Lapaluun/-luiden loitontaminen voimistaa vartalon painon siirtymistä halutulle puolelle niin, että kehon paino suuntautuu jommankumman jalkaholvin (tai molempien) kautta maahan. Lapaloitonus siirtää painon luontaisesti alas ja eteenpäin ja se onkin Jump Rhythm Jazzin keino pitää kehon vahva yhteys lattiaan iskettäessä aksentti. (Siegenfeld 2010.)

6) Expressing energy, energian ilmaisu. Jump Rhythm Jazzissa keskiössä on energian ilmaisu eikä liikkeen muodon ilmaisu. Oleellista on oppia käyttämään kehon rytmilyöjiä (pää, kämmenet, ääni) energian ilmaisuun siten, että se tapahtuu ajallisesti tarkasti. Tällä voidaan tehostaa myös mitä tahansa tanssityyliä, jota tehdään metriseen musiikkiin. (Siegenfeld 2010.)

3.2 Scat Singing - rytmilaulu

Tässä kohtaa koen tärkeäksi korostaa, että en missään nimessä väitä harjoittavani Jump Rhythm Jazz -tekniikkaa. Vaikka opiskeluvuosina sainkin tekniikkaan tutustua, oli kyse vain muutaman viikon jaksoista. Tanssilajit sisältävät eri tekniikoita, joissa kaikissa on omia sääntöjä, lainalaisuuksia ja perinteitä, ja ne edustavat määriteltyä tyyliä kaikissa osa-alueissaan. Esimerkiksi jazztanssin käsitteen alla on useampia tekniikoita, joissa kaikissa on omat ominaisuutensa. Opettajan tulee olla todella perehtynyt ja koulututtanut tiettyyn tekniikkaan ja sen opettamiseen voidakseen sanoa opettavansa juuri sitä tekniikkaa. Tästä syystä Suomessa yleisimmin opetettava jazztanssi on sekoitus eri tekniikoiden piirteitä ja opettajan omaa tyyliä. Jump Rhythm Jazz -tekniikkaa ei opeteta Suomessa, koska lupaa ja vaadittua osaamista siihen ei yksinkertaisesti ole sekä tekniikan rekisteröidystä tavaramerkistä johtuen. Tekniikan osaajat ovat Siegenfeld ja hänen tanssiryhmäläisensä ja voidakseen opettaa tätä tekniikkaa tulisi opiskella ja työskennellä heidän johdolla pitkäkestoisesti ja saada hyväksyntä tekniikan opettamiseksi. Tätä mahdollisuutta ei kuitenkaan Suomessa ole, joten kyseinen laji ei voi kasvaakaan täällä.

Jump Rhythm Jazz on kokonaisuus, joka vaatii kaikkien sen periaatteiden ja lähtökohtien

toteuttamista. Näin ollen myös koko kehon rytmikkyys ja rytmien tarkkuus koostuvat kaikista tekniikan osa-alueista, ei pelkästään scat-laulusta. Kehittämishankettani varten olen irrottanut kolmantena esitellyn perusperiaatteen ”using the voice rhythmically” ja siitä edelleen scat -laulun, ja ikään kuin siirtänyt sen eri ympäristöön. Käytän työssäni scat -laulusta termiä rytmilaulu. Koska itse olen ollut vakuuttunut rytmilaulun hyödyllisyydestä, halusin kokeilla miten se toimii tanssinharrastajien opetuksessa, kun sitä hyödynnetään itsenäisenä elementtinä.

Rytmilaulu tarkoittaa, että tanssijat tuottavat sanatonta, tavuihin ja äänneisiin perustuvaa ääntä rytmisesti. Rytmilaulu noudattaa tarkalleen samoja rytmikuvioita ja aksentteja kuin annettu liikesarja. (Siegenfeld 2007, 4). Rytmilaulu ei ole laulamista siten kun se yleisesti ymmärretään vaan nimenomaan satunnaisten äänneiden kuten ”pa”, ”ha”, ”di”, ”daga”, ”tsa” ja niin edelleen, tuottamista ikään kuin syvältä palleasta saakka. Oleellista on, miten nämä äänneet tuotetaan, sillä rytmilaulun energia ja laatu tukevat ja korostavat liikkeen energiaa ja laatua. Jump Rhythm Jazzissa rytmilaulu on koko ajan läsnä, niin opettelu- ja harjoitteluvaiheessa kuin esiintymistilanteessa lavalla. Voidaankin sanoa, että katsojat näkevät ja kuulevat Jump Rhythm Jazzin teokset.

Jump Rhythm Jazzin lähtökohta on siinä, että rytmi kulkee ihmisen elämässä mukana syntymästä saakka: sydämen sykkeestä lapsen keinuttamiseen, jokelteluun ja vaip-paikäisen hytkymiseen. (Siegenfeld 2009, 6-7.) Siegenfeld toteaa artikkelissaan (2009, 7) ihmisellä olevan sisäänrakennettu ominaisuus hahmottaa aikaa rytmien kautta ja perustoimintojen kuten kävelyn ja puheen olevan rytmikästä toimintaa yksinkertaisimmillaan. Siksi Jump Rhythm Jazz -tekniikassa lauletaan kaikki tuotettavat rytmit. Rytmilaulu myös rentouttaa vartaloa mahdollistaen rytmien tarkan toteuttamisen, kuten perusperiaatteessa nro 3 kerrotaan. Siegenfeld painottaa myös tanssin ja laulun kiinteää suhdetta, joka tulee jazztanssin alkulähteiltä eli afrikkalaisesta tanssista. (Siegenfeld 2007, 4.)

Hankkeessani olen rajannut rytmilaulun käyttämisen pelkästään opettelu- ja harjoitteluvaiheeseen siten, että se on työkalu nimenomaan rytmien ja liikesarjojen oppimiseen. Oppilaita ei laitettu laulamaan rytmejä ääneen, sillä se vaatii totuttelua, johon kolmessa kuukaudessa ei ollut aikaa. Rytmilaulu hoidettiin siis opettajavetoisesti. Oppilaita kuitenkin ohjattiin ja kannustettiin siihen, että he unohtaisivat musiikin laskemisen harjoittellessaan ja miettivät asioita nimenomaan rytmilaulun kautta, vaikka se tapahtuisi hiljaa

oman pään sisällä. Tämä on myös pidemmän ajan tavoite, että oppilaat oppisivat käyttämään rytmilaulua osana omaa työskentelyään edes mielessään.

3.3 Kokemuksia Jump Rhythm Jazz -tekniikasta ja rytmilaulusta

Siegenfeldin johdolla tutustuimme täysin erilaiseen tanssin lähestymistapaan. Aiemmin opitut asiat eivät päteneetkään hänen tunneillaan ja asiat piti rakentaa uudestaan seisomistavasta lähtien. Hiljalleen tekniikka alkoi avautua ja sen myötä moni aiemmin opittu asiakin valjeta uudella tavalla. Seuratessani Siegenfeldin ja hänen tanssiryhmänsä tanssijoiden työskentelyä, näin kuinka tarkkoja ja yhdenaikaisia sekä rentoja mutta sähköitä he olivat ja kuinka luontevalta rytmien tuottaminen näytti. Tämä johtuu tietysti kaikkien Jump Rhythm Jazzin peruspilarien toteuttamisesta mutta rytmilaulaminen oli selkein näkyvä, tai kuuluva syy.

Siegenfeld opetti aina rytmit ensin rytmilaulun avulla. Ensin rytmifraasi laulettiin useaan kertaan niin, että se sisäistettiin ja osattiin varmasti oikein. Tässä kohtaa Siegenfeld myös antoi huomioita äänen aksentteihin ja laatuhiin liittyen. Tämän jälkeen liikefraasi yhdistettiin lauluun niin, että liikkeen rytmi, liikelaadut ja aksentit vastasivat laulettua. Koin itse, että rytmilaulun avulla liikesarjan oppiminen tapahtuu syvemmin, rytmit ja liike ikään kuin pariutuvat saumattomasti alusta lähtien. Mielestäni rytmisten liikesarjojen toteuttaminen on tarkempaa rytmilaulun kautta, sillä silloin rytmi ei tunnu irralliselta vaan kiinteältä osalta tanssia. Opetettaessa liikesarjoja laskemisen kautta laskut ikään kuin liimataan liikkeisiin, minkä myötä rytmi jää toissijaiseksi. Tästä johtuen esitystilanteessa huomaa pahimmassa tapauksessa oppilaan silmien tai jopa suun liikkeestä hänen laskevan liikesarjaa ja tällöin on selvää, että liikefraasin rytmikkaa ei ole oikeasti sisäistetty.

Saimme Siegenfeldiltä ja hänen tekniikastaan paljon arvokkaita oppeja ja ajatuksia, joita monet meistä Turussa opiskelleista ovat varmasti hyödyntäneet omassa opetuksessaan, sillä Jump Rhythm Jazzin ajatuksia pystyy soveltamaan muissakin lajeissa. Kun annan Siegenfeldin oppeihin nojaavia vinkkejä oppilailleni, mainitsen mistä kyseinen ajatus ja näkökulma on lähtöisin, antaen tunnustusta hänen työlleen ja vaikutukselleen.

4 RYTMILAULUN TESTAAMINEN

TANSSINHARRASTAJIEN OPETUKSESSA

4.1 Jakson tavoitteet

Opinnäytteen keskiössä ovat seuraavat kysymykset: Hahmottavatko tanssinharrastajat rytmejä paremmin rytmilaulun kautta kuin musiikin laskemisen kautta vai ovatko yksilölliset erot oppimistavoissa suuremmassa roolissa? Mitkä ovat verrattavien opetusmetodien soveltamismahdollisuudet taidetanssinopetuksessa? Miten rytmilaulua voisi soveltaa laajemmin kuin nykyään ja missä tilanteissa se olisi erityisen käyttökelpoinen?

Hanke koostuu kahdesta osa-alueesta, vertailututkimuksesta ja kyselyistä. Vertailututkimuksen tavoitteena oli selvittää metodien tuomia eroja oppilaiden rytmikykyyn. Tässä mielessä hankkeen myötä saadut tulokset ovat enemmän määrällisiä kuin laadullisia. Laadullinen näkökulma asiaan on oleellinen, ja siksi tarkastelin hankkeen hyötyjä myös opettajien ja oppilaiden kokemusten kautta. Kyselyjen avulla selvitin, kuinka he kokivat tutkimusjakson aikana valitun opetusmetodin vaikuttaneen rytmien oppimiseen ja mitä erityisen positiivista ja/tai haasteellista metodeissa oli. Näillä keinoilla etsin vastauksia kysymykseen, olisiko tarpeellista muuttaa perinteisiä ja vallalla olevia tanssinopetuksen toimintatapoja niin, että rytmilaulamista tehtäisiin huomattavasti nykyistä enemmän, vähintäänkin perinteisen musiikin laskemisen rinnalla.

Rytmilaulamisen opetusmetodi Siegenfeldin tekniikan mukaisessa muodossa edustaa taidetanssinlajien keskuudessa vähemmistöä. Tavoitteena on, että kehittämishankkeeni osoittaa käytännön kautta kyseisen metodin hyödyt sekä rytmilaulamisen olevan varteenotettava metodi tanssinharrastajien opettamiseen, josta hyötyvät paitsi opettajat myös oppilaat. Lisäksi toivon hankkeen lisäävän tanssinharrastajien tietoisuutta rytmien käyttämisestä ja oppimistavoista, jotta he pystyisivät ohjaamaan omaa oppimistaan paremmin.

4.2 Käytännön toteutus

Kehittämishanke toteutettiin yhteistyössä Lappeenrannan Tanssiopiston kanssa, jossa työskentelen itse kokoaikaisena tanssinopettajana. Käytännön koejakso eli opetuskokeilu toteutettiin lukujärjestyksen mukaisten oppituntien sisällä. Opetuskokeiluun osallistui kymmenen Lappeenrannan Tanssiopiston eri-ikäisten harrastajien oppilasryhmää, yhteensä reilu 100 oppilasta sekä itseni lisäksi kaksi opettajaa, Tanja Huotari ja Anna-Maria Paadar. Opinnäytetyön tekijänä roolini oli suurin, sillä valtaosa kokeiluun osallistuneista oppilasryhmistä oli omia ryhmiäni ja iso osa koejaksosta siten minun hallinnasani. Opetin osaa ryhmistäni rytmilaululla ja osaa musiikkia laskemalla. Tanja Huotarilla ja Anna-Maria Paadarilla oli molemmilla yksi ryhmä hankkeessa mukana ja he olivat vastuussa omalta osaltaan valitun opetusmetodin käyttämisestä. Toinen heistä opetti ryhmäänsä rytmilaululla ja toinen musiikkia laskemalla. Käytännön osio toteutettiin syyslukukauden 2016 aikana, syyskuun alkupuolelta joululoman alkuun saakka. Empiiristä aineistoa kerättiin pääsääntöisesti jakson alussa ja lopussa.

Hankkeen kohderyhmänä oli ensisijaisesti Lappeenrannan Tanssiopiston oppilaat ja opettajat: tarkoituksena oli tuottaa hyödyllistä kokemuksen kautta kerättyä tietoa, jota voidaan soveltaa tanssiopiston opetuksessa. Me opettajat pääsimme testaamaan opetusmetodeja käytännössä sekä sitä kautta miettimään metodien käyttökelpoisuutta omassa opetuksessamme.

4.3 Menetelmät

Valitsin kokeiluun eri-ikäisten ja eri lajien ryhmiä. Ryhmät painottuivat jazz ja showjazz -ryhmiin, koska kyseiset lajit ovat taidetanssin lajeista lähimpänä toisiaan rytmien käytön suhteen. Lisäksi mukana oli tanssin perusteet -ryhmiä, joissa opetellaan baletin ja nykytanssin perusteita sekä just dance -ryhmiä, joissa opetellaan jazz- ja nykytanssin alkeita. Tutkimuksessa oli viisi verrokkiparia, jotka olivat ikäjakaumaltaan keskenään samanlaisia tai vaihtoehtoisesti harrastaneet tanssia likimain yhtä kauan eli olivat taidoissaan saman tasoisia. Osallistuvat parit olivat:

- A) 7-9 -vuotiaiden tanssin perusteet -ryhmä ja 8-vuotiaiden tanssinperusteet -ryhmä
- B) kaksi 10-12 -vuotiaiden just dance -ryhmää
- C) 12-14 vuotiaiden jazztanssi ja showjazz -ryhmä
- D) 13-16 vuotiaiden ja yhtä kauan jazztanssia harrastaneiden aikuisten ryhmä

E) Ylimpien tasojen jazztanssi ja showjazz -ryhmä

Koejakson alussa teetin edellä luetelluille verrokkiryhmille kullekin tasolle suunnitellun rytmitestin, jonka avulla pyrin määrittämään ryhmien lähtötason. Tämän jälkeen toiselle verrokkiparin ryhmistä opetettiin vain musiikkia laskien ja toiselle ryhmistä vain rytmilaulua käyttäen. Koejakson lopussa uusin rytmitestit, jotta pystyin määrittämään ryhmissä tapahtuneen kehityksen. Jakson lopuksi saatuja tuloksia vertasin aiempiin tuloksiin, jotta näkisin muutoksen oppimismisnopeudessa ja erot oppimisessa verrokkiryhmien välillä. Olen pyrkinyt laskemaan prosentuaalisen eron rytmien oppimismisnopeudessa niin ryhmän sisällä alku- ja lopputilannetta verraten kuin verraten ryhmien eroja toisiinsa.

Jakson päätteeksi jaoin oppilaille monivalintakyselyn, jossa he valitsivat omaa tuntemustaan parhaiten kuvaavat vastausvaihtoehdot. Vastauksista selvitin metodien positiivisiksi koettuja puolia sekä haasteellisia kokemuksia ja laskin niiden prosentuaalisen eron ja suhteen toisiinsa. Opettajien kyselyssä oli mukana sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kysymyksiä. Myös näistä etsin positiivisia ja haasteellisia kokemuksia mutta lisäksi nostin esiin vapaiden vastausten tuoman lisäarvon.

Koska tanssinoppimiseen vaikuttavat monet asiat niin oppilaiden taipumuksista, luontaisista oppimistavoista kuin mielentilasta lähtien, eivät vertailututkimuksen tulokset selity pelkällä menetelmällä vaan vertailututkimus enemmänkin viitoittaa suuntaa, joka metodien vaikutuksista on havaittavissa. Myös sillä, kuinka hyvin opettajat pystyivät pitäytymään kullekin ryhmälle valitussa opetustavassa on vaikutusta lopputulemaan jossain määrin. Näin ollen pääpaino on kyselyistä saadussa tiedossa. Koska mukana oli myös hyvin nuoria oppilaita, on mielenkiintoista nähdä vaikuttaako ikä tuloksiin, toisin sanoen, huomataanko kaikkein nuorimpien oppilaiden kohdalla edes opetustapojen eroa ja pystyvätkö sen ikäiset vielä tietoisesti miettimään oppimistapojaan.

Tulosten analysoinnin, arvioinnin ja niiden esittämisen olen pyrkinyt tekemään mahdollisimman neutraalisti korostaen ryhmän tuloksia. Tärkeimpiä arvoja, joita olen opinnäytettä tehdessäni korostanut ovat olleet oppilaiden anonymiteetti sekä se, että koejakson keskiössä ovat opetusmenetelmät ja niiden havainnointi eikä oppilaiden ja heidän taitojensa vertailu.

Hankkeen onnistumisen riskinä oli se, etteivät opettajat pysty tai muista pitäytyä kullekin ryhmälle valitussa opetusmetodissa koko aikaa, jolloin metodin testaus ja sitä kautta vaikutusten arviointi jäisi vajavaiseksi. Tästä johtuen oppilaat valtuutettiin niin sanotusti vaihtamaan opettajaa ja huomauttamaan häntä, jos opetus tapahtui toisella tavalla kuin oli sovittu. Tämä riski täytyi osittain kuitenkin hyväksyä.

Mielestäni ei ole myöskään mahdollista varmistaa opettajien toiminnan olevan koejakson aikana keskenään täysin identtistä. Puheen, laskemisen ja rytmilaulamisen rytmittämisessä ja nyansseissa on aina opettaja- ja persoonakohtaisia eroja, joiden vuoksi opetus-tyylit eroavat enemmän tai vähemmän toisistaan vaikka käytetty metodi sinänsä olisikin sama. Myös erityisesti rytmilaulun käsitteen tulkinnassa ja toteuttamisessa voi olla eroja: ennen opetusjaksoa kysyin kollegoiltani onko rytmilaulun käsite heille tuttu ja annoin esimerkin rytmilaulun käytöstä. Lisäksi kyselylomakkeessa tiedustelin, ovatko he käyttäneet rytmilaulun metodia aiemmin. Kollegani tunnistivat rytmien laulamisen tavan ja mainitsivat käyttäneensä rytmilaulua välillä opetuksessaan. Kuitenkin se, kuinka laajasti opetus-tilanteessa rytmilauluun sekoittuu termistön rallattelua ja kuvailevaa äänenkäyttöä eli intuition mukaiset toimintatavat voivat erota opettajien kesken. En valmentanut kollegoitani jaksoa varten sen enempää, sillä alkukeskustelujen perusteella koin puhuvamme samasta asiasta.

5 RYTMITESTIT

5.1 Ryhmien alkutestit ja lopputestit

Ensimmäiset rytmitestit teetin viidennellä opetusviikolla. Testin avulla pyrin määrittämään ryhmien rytmisen hahmottamisen lähtötason. Koetin suunnitella kaikille viidelle verrokkiparille haastavuudeltaan sopivan rytmisarjan, joka oli pituudeltaan kahdeksan laskua eli kaksi 4/4 -tahtia. Kahden nuorimman verrokkiparin sarjat sisälsivät taputuksin suoritettavan rytmikaavan, kolmen vanhimman verrokkiparin sarjoissa oli taputuksia ja jalan polkemisia.

Suoritin testin seuraavasti: Naputin ensin perussykettä, jotta oppilaat kuulivat perusrytmin ja tempon, tämän jälkeen tein rytmisarjan itse niin, että oppilaat kuuntelivat rytmikaavan kulun. Tämän jälkeen harjoittelimme rytmin kaikki yhdessä. Tätä seurasi jo ensimmäinen oppilaiden oma yritys ilman minun apua, minkä videoin. Seuraavana oli harjoituskierrokset 2 ja 3, jolloin toistimme edeltävän kaavan kaksi kertaa: minä tein ja oppilaat kuuntelivat – oppilaat tekivät mukana – minä tein ja oppilaat kuuntelivat – oppilaat tekivät mukana. Tämän jälkeen videoin oppilaiden suorituksen toisen kerran. Suoritimme vielä harjoituskierrokset 4 ja 5 eli edelleen sama kaava toistettiin kaksi kertaa, jonka jälkeen videoin oppilaiden viimeisen suorituksen. Testin jälkeen kukin ryhmä jatkoi normaalia syyslukukauden treeniä sille valitun opetusmetodin kautta. Kielsin oppilaita harjoittelimesta kyseistä rytmisarjaa ja niin sanotusti unohtamaan koko testin, jotta joulukuussa testitilanne tapahtuisi mahdollisimman puhtaalta pöydältä.

Juuri ennen joululomaa opetusviikolla 17 teetin samat rytmitestit ryhmille uudestaan. Välissä oli siis 12 opetusviikkoa, aikaa reilu kolme kuukautta. Testi kulki täysin identtisellä kaavalla opetuskierroksien tavan ja määrän sekä videoinnin suhteen kuin syyskuussa-kin. Vaikka ryhmät olivat samat, saattoi niiden sisällä olla pientä poikkeamaa syyskuuhun nähden, sillä joku oppilas joka oli paikalla syyskuun testissä olikin joulukuussa kyseiseltä tunnilta pois tai toisinpäin. Tästä huolimatta ryhmien kokoonpanon poikkeamat olivat pieniä, muutaman oppilaan suuruisia. Tarkastelin testituloksia prosentuaalisesti: laskin, kuinka monta prosenttia oppilaista oppi sarjan 1., 3. tai 5. kierroksen jälkeen sekä kuinka monta prosenttia oppilaista yhteensä oppi sarjan. Oppiminen tarkoitti tässä tilanteessa sitä, että oppilas pystyi toteuttamaan rytmisarjan kokonaisuudessaan oikein vähintään

viimeisellä videoidulla kierroksella. Prosentuaalisen tarkastelun avulla oppilaita on mahdotonta tunnistaa tuloksista puhuttaessa mutta saadaan kuva ryhmien oppimiskattavuudesta.

5.2 Testien tuloksia

Verrokkipari 1: Tanssin perusteet 2B (8v.) - Tanssin perusteet / Skinnarila (7-9 v.)

Ryhmät ovat toistensa rinnakkaisryhmät, joiden tuntisisällöt ja tavoitteet olivat samat mutta ne toimivat eri toimipisteissä. Tanssin perusteet 2 B -ryhmää (TP 2B) opetettiin rytmilaulun avulla, Skinnarilan ryhmää (TP / Skin.) musiikin laskemisen avulla.

Syyskuu	TP 2B	TP / Skin.		Joulukuu	TP 2B	TP / Skin.
1. kierros	26 %	0		1. kierros	0	0
3. kierros	5 %	20 %		3. kierros	8 %	27 %
5. kierros	0	20 %		5. kierros	54 %	27 %
yht.	31 %	40 %		yht.	62 %	54 %
	Rytmilaulu	Laskeminen			Rytmilaulu	Laskeminen

Alkutestissä rytmilaululla opetetusta TP 2B -ryhmästä rytmisarjan oppi yhteensä 31 % oppilaista. Verrokkiryhmässä viimeistään viidennellä kierroksella rytmin oppi 40 % oppilaista. Lopputestissä molempien ryhmien oppimisprosentti nousi. Mielenkiintoista oli, että TP 2B:n oppiminen tapahtui alkutestiin nähden myöhemmin mutta lopulta oppineiden osuus nousi aiempaa suuremmaksi, 62 prosenttiin. TP / Skinnarila -ryhmällä oppimisprosentti nousi yhteensä 54 %:iin. Vaikka rytmilaululla opetetun ryhmän oppimistulos oli alussa matalampi kuin verrokkiryhmän, kääntyi tulos lopputestissä toisinpäin.

Verrokkipari 2: Just Dance 2A ja Just Dance / Skinnarila

Ryhmät ovat toistensa rinnakkaisryhmät, joiden tuntisisällöt ja tavoitteet olivat samat, mutta ne toimivat eri toimipisteissä. Just Dance 2A -ryhmää (JD 2A) opetettiin rytmilaulun metodilla, Skinnarilan ryhmää (JD / Skin.) musiikin laskemisen metodilla.

Syyskuu	JD 2A	JD / Skin.		Joulukuu	JD 2A	JD / Skin.
1. kierros	0	25 %		1. kierros	0	60 %
3. kierros	40 %	50 %		3. kierros	20 %	40 %
5. kierros	40 %	25 %		5. kierros	60 %	0
yht.	80 %	100 %		yht.	80 %	100 %
	Rytmilaulu	Laskeminen			Rytmilaulu	Laskeminen

Tässä verrokkiparissa molempien ryhmien oppimistulokset pysyivät samoina. Rytmilaululla opetettu Just Dance 2A noudatti alku- ja lopputesteissä samaa kaavaa; rytmisarjan oppiminen tapahtui keski- ja loppuvaiheessa. Yhteensä oppimisprosentti nousi molemmilla kerroilla 80 prosenttiin. Musiikkia laskemalla opetettu Just Dance /Skinnarila pääsi molemmissa testeissä täyteen 100 prosenttiin, mutta joulukuussa oppiminen tapahtui nopeammin. Rytmilaulun avulla opetettu ryhmä ei siis ottanut verrokkiryhmäänsä kiinni oppimisprosentissa vaan tulosten suhde pysyi samana opetustavasta riippumatta.

Verrokkipari 3: Jazztanssi 2 (n. 12-14 v.) ja showjazz 2 (n. 12-14 v.)

Ryhmät edustavat eri lajeja mutta ovat ikähaarukaltaan pitkälti samankaltaisia. Myös harrastusvuosia on kertynyt keskimäärin saman verran. Jazztanssi 2 -ryhmää opetettiin rytmilaululla ja showjazz 2 -ryhmää musiikkia laskien.

Syyskuu	JAZZ 2	SHOWJ. 2		Joulukuu	JAZZ 2	SHOWJ. 2
1. kierros	0	0		1. kierros	0	0
3. kierros	0	0		3. kierros	0	0
5. kierros	9 %	13 %		5. kierros	0	0
yht.	9 %	13 %		yht.	0 %	0 %
	Rytmilaulu	Laskeminen			Rytmilaulu	Laskeminen

Tämä verrokkipari oli sinänsä mielenkiintoinen, että jo alkutestissä molempien oppimisprosentti jäi hyvin matalaksi. Jälkeenpäin huomasin, että jazztanssi 2 ja showjazz 2 -ryhmille suunnittelemani rytmisarja taisi olla liian haastava vaikka muilla vaikeusaste osui aika hyvin kohdalleen. Syyskuussa jazz 2 -ryhmässä, jota opetettiin rytmilaululla, oppimisprosentti nousi vasta viidennellä kierroksella 9 prosenttiin. Verrokkiryhmässä rytmin oppi lopuksi yhteensä 13 % oppilaista. Erikoista kyllä, lopputestissä molempien ryhmien tulokset laskivat entisestään 0 prosenttiin. Musiikkia laskemalla opettujen tulosten lasku oli prosentuaalisesti hieman suurempaa kuin rytmilaululla opettujen.

Verrokkipari 4: Jazztanssi 3 (n. 13-16 v.) ja Aikuisten jazz

Nämä ryhmät edustavat samaa lajia ja ovat taitotasoltaan lähellä toisiaan. Vaikka iältään ryhmät ovat hyvin erilaiset, on harrastusvuosia jazztanssin parissa kertynyt lähestulkoon saman verran. Jazztanssi 3 -ryhmää opetettiin rytmilaulun metodilla, aikuisten jazz -ryhmää musiikin laskemisen metodilla.

Syyskuu	JAZZ 3	AIK. JAZZ		Joulukuu	JAZZ 3	AIK. JAZZ
1. kierros	0	0		1. kierros	0	0
3. kierros	0	9 %		3. kierros	91 %	0
5. kierros	60 %	18 %		5. kierros	9 %	33 %
yht.	60 %	27 %		yht.	100 %	33 %
	Rytmilaulu	Laskeminen			Rytmilaulu	Laskeminen

Molemmat ryhmät saivat rytmistä kiinni kolmannella ja viidennellä kierroksella. Syyskuussa rytmilaulun metodilla opetetun jazz 3 -ryhmän osaaminen nousi lopulta 60 prosenttiin asti. Musiikkia laskemalla opetetusta aikuisten jazz -ryhmästä yhteensä 27 % oppi rytmisarjan. Joulukuussa nähtiin molempien ryhmien kohdalla kehitystä mutta rytmilaululla opetetussa ryhmässä hyppäys oli huomattava: jo kolmannella kierroksella lähes kaikki saivat rytmin oikein ja loput oppivat sen viidennellä kierroksella. Siis jazz 3 -ryhmän oppilaista 100 prosenttia oppi rytmin. Laskemalla opetetuista aikuisista viimeisellä kierroksella 33 % sai rytmin oikein.

Verrokkipari 5: Jazztanssi 4 (n. 15-18 v.) ja showjazz 4 (n. 15-25v.)

Vaikka kyseessä on eri lajien ryhmät, on ikäjakauma ja takana oleva harrastusvuosien määrä on lähellä toisiaan. Ryhmät ovat oman lajinsa ylimmät tasoryhmät opistossamme. Koejaksolla showjazz 4 -ryhmää opetettiin rytmilaulun kautta ja jazztanssi 4 -ryhmää musiikin laskemisen kautta.

Syyskuu	SHOWJ. 4	JAZZ 4		Joulukuu	SHOWJ. 4	JAZZ 4
1. kierros	0	0		1. kierros	8 %	7 %
3. kierros	0	6 %		3. kierros	38 %	60 %
5. kierros	0	13 %		5. kierros	31 %	13 %
yht.	0 %	19 %		yht.	77 %	80 %
	Rytmilaulu	Laskeminen			Rytmilaulu	Laskeminen

Tässä verrokkiparissa oli huomattavaa molemmissa ryhmissä tapahtunut kehitys. Havaittiin jo ennen videoiden katsomista lopputestitulanteessa rytmin sujuvan selkeästi paremmin kuin alkutestissä. Syyskuussa showjazz 4 -ryhmä jäi tulokseen 0 %, johon syynä oli pitkältä haasteet lopun synkooppirytmien toteuttamisessa. Samat synkooppirytmit olivat vaikeita myös verrokkiryhmälle eli jazz 4:lle mutta lopulta rytmin oppi 19 % tästä ryhmästä. Joulukuussa saman rytmisarjan oppimisprosentit nousivat huomasti ja oppiminen tapahtui tasaisesti: showjazz 4 -ryhmä, joita opetettiin rytmilaululla sai lopulliseksi tulokseksi 77 % ja laskemalla opetetun jazz 4 -ryhmän tulos oli 80 %. Molemmilla ryhmillä parannus oli todella merkittävä mutta rytmilaululla opetuilla kohennus oli erityisen suuri.

5.3 Rytmitesteistä saadun informaation yhteenvetoa

Rytmitestien perusteella on vaikea osoittaa jommankumman metodin selkeää paremmuutta, sillä kuten tuloksista huomataan, toteutui lopputestistä suoriutumisen kaikki mahdolliset vaihtoehdot suhteessa alkutestistä suoriutumiseen. Yhdellä verrokkiparilla tulokset heikkenivät, yhdellä verrokkiparilla ne pysyivät samana ja kolmella tulokset paranivat, josta yhdellä parilla erityisen paljon. Testituloksiin vaikuttavia asioita, joita ei ole mahdollista sulkea pois tällaisessa tutkimuksessa ovat oppilaiden yleinen taitotason kehittyminen, yksilölliset luontaiset rytmien hahmotustavat, oppilaan hyvä päivä / huono päivä sekä oppilaiden poissaolot. Lisäksi ryhmätilanne voi auttaa tai häiritä suoritusta: toisaalta yksilö saa tukea ympärillä olevasta joukosta ja saattaa päästä rytmiin kiinni muiden avulla helpommin, toisaalta taas vieruskaverin epäpuhdas suoritus saattaa sotkea sellaisen oppilaan suorituksen, joka olisi osannut rytmin, sillä ympärillä kuultavaa ja tapahtuvaa voi olla mahdoton sulkea pois. Myös oppilaiden oppimismotivaation puute voi heikentää tuloksia, mutta tässä tapauksessa en koe tästä olleen vaaraa minkään ryhmän kohdalla, sillä kaikki tuntuivat ottavan koejakson avoimesti vastaan.

Vaikka opettajien pitäytyminen valitussa opetusmetodissa onnistui suhteellisen hyvin, se ei onnistunut kuitenkaan täysin. Kaikki opettajat mainitsivat havainneensa käyttävänsä aika ajoin ns. väärää metodologiaa ja silloin tällöin oppilaiden huomautelleen siitä. Tämä on ymmärrettävää, sillä opetustilanteessa moni asia tapahtuu tiedostamatta ja automaattisesti opetustilanteen intensiivisyydestä johtuen. Nämä tekijät olivat tiedossa jo suunnitteluvaiheessa, siksi en nojaa työssäni pelkkiin rytmitesteihin.

Tutkimusta suunnitellessani mietin siihen osallistuvien oppilaiden iän ja taitotason tuomia piirteitä. Toisaalta halusin tutkimukseen mahdollisimman laajan ”kattauksen” mutta samaan aikaan pohdin, onnistuuko esimerkiksi nuorimpien, alle 12-vuotiaiden kohdalla ajattelutavan tietoinen muuttaminen valittuun metodiin kuinka hyvin. Toisaalta kuten luvussa 2.4 tuli esille, juuri sen ikäiset ovat herkimmillään rytmikyvyn kehittymiselle ja lopulta varsinkin toinen nuorimpien ryhmästä paransi tulostaan rytmitesteissä selvästi. Kahden nuorimman parin kohdalla rytmitestien tuloksia arvioidessa olen kuitenkin varovainen tekemään liian suuria johtopäätöksiä. Vaikkakin koen sen ikäisten olevan kykeneviä tarkkailemaan omaa tekemistään ja tarvittaessa muuttamaan toimintatapojaan voi sen jatkuva toteuttaminen olla vielä vaihtelevaa.

Tuloksia katsottaessa on oleellista katsoa ryhmän sisällä tapahtuneen muutoksen lisäksi verrokkiryhmien tuloksia suhteessa toisiinsa.

Tapahtunut muutos	
Rytmilaululla opetetut	Musiikkia laskemalla opetetut
TP 2B: + 31 % yks.	TP / Skin.: +14 % yks.
JD 2A: +/- 0 % yks.	JD / Skin.: +/- 0 % yks.
Jazz 2: -9 % yks.	Showja. 2: -13 % yks.
Jazz 3: +40 % yks.	Aik. jazz: +6 % yks.
Showj. 4: +77 % yks.	Jazz 4: + 61 % yks.

Rytmilaulun metodilla opetettu tanssin perusteet 2B -ryhmän oppimisprosentti nousi jakson myötä 17 prosenttiyksikköä enemmän kuin laskemalla opetetulla verrokkiryhmällä. Just Dance -ryhmällä tulokset olivat neutraalit samoina pysyen mutta kyseisten ryhmien ollessa hyvin pieniä oli otantakin pieni. Vaikka verrokkiparilla jazz 2 ja showjazz 2 tulokset laskivat, oli rytmilaululla opettujien miinusmerkkinen muutos 4 prosenttiyksikköä pienempi. Jazz 3 -ryhmällä, jota opetettiin rytmilaulun metodilla muutos oli suuri. Vaikka samaan aikaan aikuiset kohensivat myös tulostaan, nousi rytmilaululla opetetun jazz 3:n muutos 34 prosenttiyksikköä suuremmaksi. Selkeästi eniten tulokset nousivat edistyneimpien ryhmällä: showjazz 4, jolle valikoitui rytmilaulun metodi paransi tulostaan huikeat 77 prosenttiyksikköä verrokkiryhmä jazz 4:n parannuksen ollessa myös kiitettävät 61 prosenttiyksikköä. Tästä huolimatta rytmilaululla opettujen tulos nousi 16 prosenttiyksikköä verrokkiryhmäänsä enemmän.

Aiemmin esitellystä taulukosta nähdään kahden vanhimman verrokiparin kohdalla tapahtuneen suurimmat muutokset. Tämä on mielestäni ymmärrettävää, sillä sen ikäiset ja taitotasoiset ovat valmiimpia muuttamaan oman ajattelun ja toiminnan vastaamaan valittua metodia huolimatta siitä, miten aiemmin on toimittu. Toisaalta nuorimpien ryhmien tasaisemmat tulokset voivat viestiä siitä, että sen ikäiset sopeutuvat helpommin kumpaan tahansa metodiin herkkyykskaudesta johtuen.

Jazz 3 -ryhmän 40 prosenttiyksikön nousu kertoo mielestäni siitä, että rytmilaulun metodista on ollut ainakin jonkin verran lisähyötyä. Edistynein verrokipari on mielenkiintoinen molempien tulosten suuresta noususta johtuen. Huolimatta musiikin laskemisesta Jazz 4:n tulos parani paljon; tosin heidän kohdallaan uskon vaikutusta olevan myös sillä, että keskityn heidän tunneillaan ylipäänsä lajinomaiseen rytmikkaan ja tarkkuuteen, huolimatta siitä millä metodilla opetan. Rytmilaulun metodi näytti olevan showjazz 4 -ryhmälle erityisen tuottoisa ja positiivisia vaikutuksia aikaansaava metodi, sillä heidän tuloksissaan muutos oli todella suuri. Tämän ryhmän kohdalla paitsi oppimisen kokonaisaste myös oppisnopeus muuttui huomattavasti. Tuloksista on mielestäni pääteltävissä se, että mitä edistyneempiä taitotasoltaan oppilaat olivat, sitä suurempi vaikutus opetusmetodin myötä saatiin. Yhteenvetona sanoisin, että rytmitestien suuntaa antavat tulokset tukevat oletustani rytmilaulun metodin positiivisista vaikutuksista ja tehokkuudesta ryhmien hahmotuskykyyn.

6 KYSELY OPPILAILLE

Koejakson lopussa teetetty kysely oppilaille sisälsi monivalintakysymyksiä, joissa oppilaat valitsivat omaa tuntemustaan parhaiten kuvaavan vaihtoehdon. Koska vastausvaihtoehtoja oli monia, nostan esiin poimintoja yleisimmistä tai eniten valituista vaihtoehdoista. En myöskään erittele vastausprosentteja yksittäisten ryhmien sisällä vaan käsitelen kaikkien rytmilaululla opettujen vastauksia yhdistäen positiiviset kokemukset omakseen ja haastavat kokemukset omakseen. Samoin toimin musiikkia laskien opettujen vastauksien kanssa.

Kaikilla ryhmillä, varsinkin vanhemmilla ryhmillä, oli enemmän tai vähemmän aiempaa kokemusta rytmilaulamisesta. Kolmella vanhemmalla ryhmällä kysely oli laajempi ja sisälsi kysymyksiä, joissa oppilaita pyydettiin vertaamaan kokemuksia rytmilaulun metodista kokemukseen musiikin laskemisesta ja päinvastoin, sillä heillä kyky oman toiminnan analysointiin on jo kehittyneempi. Kahden nuorimman ryhmän kysely oli hieman suppeampi, koska mietin kuinka hyvin nuorimmat oppilaat pystyvät refleктоimaan omaa oppimistaan ja vertaamaan sitä aiempaan toimintaan.

6.1 Suhtautuminen metodeihin

Ensiksi selvitin, kuinka hyvin oppilaat pystyivät omasta mielestään miettimään liikesarjojen rytmitystä heille valitun metodin kautta. Rytmilaululla opetetuista 60% koki pystyneensä tähän erittäin hyvin tai hyvin, ja 31% vaihtelevasti. Lisäksi 9% myönsi rytmilaulun ylläpitämisen onnistuneen melko heikosti tai heikosti. Huomattavaa on, että kahden nuorimman ryhmän kaikki oppilaat kokivat pystyneensä ylläpitämään rytmilaulua hyvin. Musiikkia laskien opetetuista 65% vastasi miettineensä laskemista erittäin hyvin tai hyvin, ja 30% vaihtelevasti. Lisäksi 5% prosenttia oppilaista koki pitäytyneensä laskemisessa melko heikosti. Vastausten jakauma osoittaa mielestäni, että oppilaat ovat uskaltaneet vastata kyselyyn rehellisesti. Metodeissa pitäytyminen näytti onnistuneen oppilailta suhteellisen hyvin.

Väittämästä ”liikesarjojen opettelu rytmilaulamisen kautta tuntuu luontevalta ja helpolta” 78% oppilaista oli täysin tai osittain samaa mieltä, kun vain 22% oli asiasta osittain tai

täysin eri mieltä. Tässäkin kysymyksessä korostui nuorimpien oppilaiden positiivinen kokemus, sillä vain yksi nuorimmista oppilaista ei kokenut rytmilaulua luontevaksi. Kun sama väittämä käännettiin käsittelemään musiikin laskemisen luontevuutta ja helpoutta, 93% oppilaista oli täysin tai osittain samaa mieltä ja vain 7% oli osittain eri mieltä. Myös musiikkia laskeneista kaksi nuorinta ryhmää olivat erittäin positiivissävytteisiä arvioissaan. Koska laskeminen on ollut pääasiallinen metodi, näkyy vastauksissa luonteva suhtautuminen siihen. Valtaosa oppilaista on kasvanut musiikin laskemiseen, joten ei ole ihme, että sitä on pystytty toteuttamaan hyvin tai että se tuntuu helpolta. Se, että lähes 80% oppilaista koki rytmilaulamisen luontevaksi ja helpoksi kertoo mielestäni siitä, että suurelle joukolle oppilaista rytmilaulu olisi varteenotettava metodi, jota opettajien kannattaisi käyttää enemmän, ja jonka hyödyntämiseen oppilaita tulisi kannustaa enemmän.

Mielestäni rytmilaulua koskevat vastaukset osoittavat ajattelutavan muuttamisen olevan mahdollista, vaikka vanhat tottumukset sitä aluksi vaikeuttaisivatkin. Nostaisin esille vielä sen, että ne 30% laskemalla opetetuista oppilaista, jotka kokivat laskeneensa musiikkia vaihdellen ja kaikki 7% jotka eivät kokeneet laskemista luontevaksi, olivat pääasiassa vanhempia oppilaita, joita olen opettanut aiemmin myös rytmilaululla. Tästä syystä he ovat todennäköisesti tottuneet hyödyntämään sitä itsekkin. Nämä joukot sisältävät myös henkilöitä, jotka ennen koejakson alkua totesivat laskemisen tulevan olemaan heille haasteellista, sillä he mieluummin rallattelisivat rytmiä.

6.2 Rytmien huomioiminen ja oppiminen

Seuraavaksi kolmea vanhempaa ryhmää pyydettiin vertaamaan tuntemuksiaan rytmilaulusta ja musiikin laskemisesta. Nuorimpien ryhmien kysymyksen asettelu oli erilainen ja heiltä kysyttiin sen hetkistä tuntemusta ilman vertaamista aiempiin oppimiskokemuksiin.

Rytmilaululla opetetuista oppilaista 71% koki hahmottavansa liikesarjojen rytmiset vaihtelut paremmin rytmilaulun kuin laskemisen kautta. 26% oli asiasta osittain eri mieltä ja vain 3% täysin eri mieltä. Nuorimmista oppilaista 100% koki hahmottavansa liikesarjojen rytmiset vaihtelut rytmilaulun kautta erittäin hyvin tai hyvin. Huomioisin vastauksista sen, että vaikka oppilaat ovat pääasiassa käyttäneet musiikin laskemista, suuri monet kokivat kuitenkin rytmilaulun olevan itselleen luontevampaa.

Mielipiteisiin voi vaikuttaa esimerkiksi se, että edistyneempien ja/tai vanhempien oppilaiden kanssa rytmilaulua on kokeiltu aiemmin laskemisen lisäksi ja siksi heillä on vertailupohjaa arvioida omaa suhtautumistaan molempiin metodeihin. Lisäksi rytmilaululla opetetut saivat mahdollisuuden kokeilla pelkästään kyseisestä metodia ja kenties siksi noinkin laajalla joukolla huomattiin sen positiivinen vaikutus omaan oppimiseen.

Musiikkia laskien opetetuista 68% mielsi hahmottavansa rytmiset vaihtelut paremmin laskemisen kautta kuin rytmilaulun kautta mutta jopa 32% oppilaista oli asiasta osittain tai täysin eri mieltä. Kuten verrokkiryhmänsä, 100% nuorimmista oppilaista koki hahmottavansa rytmit laskemisen avulla erittäin hyvin tai hyvin. Vastauksien perusteella on selvää, että laskeminen auttaa monia oppilaita asioiden jäsentämisessä. Huomattavaa kuitenkin on, että vaikka musiikin laskemista käytetään enemmän ja se tuntui valtaosalle oppilaista niin sanotusti normaalilta, kaipasi lähes kolmasosa oppilaista oppimisen tueksi muutakin kuin laskemisen. Faktahan on, että toiset oppivat asiat eri tavalla kuin toiset, ehkä molempien metodien vaikutukset arvioitiin siksi niin positiivisesti.

Seuraavat kaksi väittämää sisältyivät vain kolmen vanhemman verrokkiparin kyselyyn. Rytmilaululla opetetuista 83% koki kiinnittäneensä koejakson aikana enemmän huomiota rytmiin. Tämän lisäksi 72% samoista oppilaista huomasi oppivansa rytmit paremmin kuin aiemmin. Nämä vastaukset osoittavat mielestäni, että rytmilaulun myötä rytmin ja liikkeen suhde muotoutuu opetteluvaiheessa kiinteämmäksi ja rytmi on heti mukana tasavertaisena osana. Rytmilaulun kautta rytmit ja yksityiskohdat korostuvat selkeämmin ja ehkä siksi myös oppilaiden huomio kiinnittyy rytmikkaan paremmin.

Hieman yllätyksekseni musiikkia laskien opetetuista jopa 88% koki kiinnittäneensä enemmän huomiota rytmiin ja 79% oppi mielestään rytmit paremmin kuin ennen. Vastusten jakauma korosti positiivista näkemystä musiikin laskemisesta vielä enemmän mitä etukäteen itse ajattelin. Tämä kertoo siitä, että musiikin laskeminen on monelle toimiva metodi, jonka kautta asioiden opettelu on suoraviivaista ja selkeää. Vaikka en halua vähätellä musiikin laskemisen metodia, olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että koejakso ja oppilaiden tietoisuus koejakson tarkoituksesta on saattanut aiheuttaa sen, että oppilaat ovat ylipäänsä kiinnittäneet huomiota rytmiseen osa-alueeseen enemmän kuin ennen, joko tarkoituksella tai huomaamattaan ja siksi oppimista on tapahtunut syvemmin.

6.3 Suhtautuminen musiikkiin

Kysyttäessä musiikin huomioimisesta, vanhempia ryhmiä pyydettiin vertaamaan koejaksoa aiempaan. Rytmilaulun metodilla opetetuista oppilaista 62% vastasi keskittyneensä tanssiessaan kuuntelemaan musiikkia yhtä paljon kuin ennen, vain 3% kuunteli mielestään vähemmän ja jopa 35% koki kuunnelleensa musiikkia enemmän kuin ennen. Vaikka valtaosa ei huomannut muutosta musiikkiin keskittymisessä, on musiikkia enemmän huomioineiden osuus mielestäni suhteellisen korkea. Nuorempia pyydettiin miettimään musiikin kuuntelua koejakson aikana vertaamatta sitä aiempaan. Näistä oppilaista 94% kuunteli mielestään musiikkia erittäin hyvin tai hyvin. Vain 6 prosenttia koki kuunnelleensa musiikkia vaihtelevasti. Musiikin laskemisen metodilla opetetuista oppilaista suurin osa, 67% vastasi keskittyneensä musiikkiin saman verran kuin ennenkin. Heistä 24% mielsi kuunnelleensa musiikkia tanssiessaan enemmän kuin ennen ja 9% vähemmän kuin ennen. Nuorimmista oppilaista 67% koki kuunnelleensa musiikkia erittäin hyvin tai hyvin ja jopa 33% vastasi sen onnistuneen vaihtelevasti.

Näissä vastauksissa nähdään mielestäni eroja rytmilaulun vaikutuksesta tanssin ja musiikin yhteyteen verrattuna musiikin laskemiseen. Vastauksista nostaisin esiin, että jopa joka kolmas vanhemmista rytmilauluoppilaista sanoi kuunnelleensa musiikkia enemmän kuin ennen, kun verrokkiryhmissä samoin koki joka neljäs. Näin ollen, rytmilaululla opetetuista muutoksen positiiviseen suuntaan huomasi useampi. Kun verrataan kaiken ikäisten vastauksia, rytmilaululla opetetuista yhteensä 9% koki kuunnelleensa musiikkia vähemmän kuin ennen tai vaihtelevasti. Vastaavasti musiikkia laskien opetetuista näin koki yhteensä huimat 43%. Tässä on aivan selkeä ero.

Kysymyksissä oleellista on se, kuinka hyvin oppilaat pystyvät siirtämään oppimansa rytmit musiikin kanssa yhteen ja huomioimaan musiikkia tanssiessaan. Jotta musiikki ja tanssi voivat saumautua toisiinsa, on oppilaiden todella sisäistettävä rytmitykset. Jos rytmiä ei ole sisäistetty kunnolla, oppilas miettii vain rytmitystä tai laskemista mutta unohtaa huomioida samalla musiikkia. Näiden vastausten valossa toteaisin, että laskeminen vie oppilaiden huomiota pois musiikista, jolloin rytmiiikan ja tanssin suhde musiikkiin jää irtolaisemmaksi ja esimerkiksi eläytyminen koreografiaan heikommalle tasolle. Vastakohtaisesti rytmilaulu näyttää edistää rytmityksien sisäistämistä ja siten kehittää musiikin huomioonottamista kokonaisvaltaisesti.

6.4 Metodien hankalat puolet

Kysymyksessä oli useampia vaihtoehtoja, joista oppilaat saivat valita niin monta vastausta kuin kokivat heihin sopivan. Nostan esiin muutaman yleisimmän vastauksen.

Rytmilaulussa hankalinta oppilaiden mielestä oli liikesarjassa esiintyvien taukojen pituuk-sien hahmottaminen; tämän vastauksen nosti esiin 28% kaikista oppilaista. Tämä tar-koittaa sitä, kun liikesarjassa olevan paussin jälkeen pitäisi jatkaa liikettä tietyssä koh-dassa, mutta ei meinatakaan erottaa liikkeellelähtökohtaa. Se, että tämä koettiin hanka-limmaksi oli mielestäni jokseenkin jopa oletettavaa. Vaikka monet oppilaat kuulevat liik-keellelähtökohdan musiikin fraaseista tai tietyistä iskuista, monet kaipaavat taukoihin sel-keää määrittelyä laskemisen kautta. Esimerkiksi erään ryhmän kanssa liikekaanonia opetellessamme oppilaista näki selvästi, että he kamppailivat odottamisen jälkeisen läh-töiskun löytämisen kanssa ennen kuin oppivat ajoituksen. Musiikkia laskien opetettujen yleisin vastaus 23% osuudella oli, ettei musiikin laskemisessa ole mitään hankalaa. Tämä kertoo paitsi oppilaiden taipumuksista myös metodin tuttuudesta. Laskemista on opittu käyttämään osana omaa oppimistaan ja se on monille luonteva tapa työskennellä.

Rytmilaulun haasteissa toiseksi yleisin vastaus 16 prosentilla, oli rytmisten koukkujen ja hitaan/nopean liikkeen vaihtelujen hahmottaminen. Rytmisten koukkujen hahmottami-sen hankaluudesta olin hieman yllättynyt sillä, itse olen kokenut asian juuri päinvastoin. Tämä osoittaa, että opettajan tulisi tukea erilaisia hahmotustapoja ja huomioida oppilai-den erilaisia tarpeita eikä junnata vain yhtä, kenties itselleen luontevinta tapaa. Hitaan ja nopean liikkeen vaihtelun yleisyys vastauksissa taas ei yllättänyt minua niin paljon, sillä koen siihen liittyvän pitkälti samat syyt kuin taukojen hahmottamisessa: toinen saattaa kuulla hitaan ja nopean liikkeen ja niiden erot selkeämmin kuin toinen, jonka hahmotta-mista auttaa tieto siitä, kuinka monta iskua liike kestää. Musiikkia laskeneet oppilaat nos-tivat 18% vastauksissa haasteelliseksi liikesarjoissa olevien taukojen pituuk-sien hahmot-tamisen, kuten verrokkiryhmä jo aiemmin. Tämä vastausten samankaltaisuus on kieltä-mättä hieman erikoista mutta syyt voivat olla erilaiset. Esimerkiksi laskemalla opetetta-essa taukojen hahmottamista voi vaikeuttaa se, että oppilas saattaa toistaa päässään kahdeksikkoja ilman kunnollista keskittymistä ja ajatusta, ja siksi mennä laskuissa sekai-sin. Laskeminen voi myös estää kuulemasta musiikista selkeitäkin iskuja tai fraasien muutoksia, joista pystyisi kuulemaan tauon päättyvän.

Kolmanneksi hankalimmaksi rytmilaulussa koettiin synkooppien hahmottaminen: 15% oppilaista mainitsi tämän. Vaikka 15 prosenttia ei ole kovin suuri luku, olin jokseenkin yllättynyt tämänkin yleisyydestä, sillä myös tähän mielsin etukäteen oppilaiden vastaavan juuri päinvastoin. Mistä haasteet synkooppien hahmottamisessa sitten johtuvat, suoraan sanottuna en tarkkaan ymmärrä. Ensimmäisenä mieleeni tulee, että rytmilaulun kautta oppilaan pitää oppia kuulemaan synkoopit ja toteuttaa ne aistin varassa. Musiikin laskemisessa taas opettaja antaa oppilaalle synkoopin sijainnin valmiiksi tiettyjen laskujen väliin, jonka oppilas kopioi ilman, että sitä tarvitsee työstää itse. Musiikkia laskeneiden vastaus oli yllättävän samanlainen, sillä synkooppien paikkojen hahmottaminen mainittiin hankalaksi 15% vastauksissa. Tästä en itseasiassa ollut kovin yllättynyt. Synkoopit tulevat niille luonteenomaisesti yllättäen ja ne toteuttaakseen oppilaan täytyy olla täysin ”rytmissä kiinni”. Siksi laskiessa keskityttäessä meneillään olevaan numeroon, synkooppi saattaa mennä ohi ennen kuin oppilas kerkeää aktiivisesti reagoimaan siihen.

Neljänneksi yleisimmäksi vastaukseksi rytmilaulusta 12% osuudella nousi, ettei mikään rytmilaulun metodissa ollut hankalaa, mikä oli iloinen yllätys. Siis enemmän kuin joka kymmenes koki rytmilaulun erittäin hyväksi ja itselleen soveltuvaksi metodiksi. Kaiken kaikkiaan rytmilaulun hankalia puolia kysyttäessä vastaukset hajosivat suhteellisen laajasti ja taukojen hahmottamista lukuun ottamatta yleisimmät vastaukset eivät nousseet korkeisiin prosenttilukuihin. Tämä kertoo myös sitä, että koetut haasteet rytmilaulun metodissa eivät olleet suuria tai kovin laajoja oppilaiden keskuudessa. Musiikin laskemisessa rytmisten koukkujen ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelujen erottamisen koki haastavaksi 13% oppilaista. Yhtä moni, 13% oppilaista sanoi musiikin laskemisen sekoittavan heitä ja hahmottavansa rytmit paremmin rytmilaulun kautta. Näihin molempiin voi osatekijänä olla kuten synkooppien hahmottamisessakin se, että laskeminen keskittää ajatusta liikaa numeroihin ja samalla estää tuntemasta rytmiä. Lisäksi musiikin laskeminen saattaa sotkea hidasta ja nopeaa liikettä keskenään, sillä mielikuva liikkeestä jää herkemmin huomiotta numeroita luetellessa.

Mietin syitä sille, miksi verrokkiryhmät nostivat keskenään samoja asioita hankalimmiksi vaikka metodit olivat erilaiset ja siten olisin kuvitellut, että vastaukset painottuisivat eri tavoin. Lopulta päädyin siihen tulokseen, että nämä mainitut osa-alueet ovat oppilaille ylipäänsä haastavimpia rytmikassa, oli käytetty metodi mikä tahansa. Esimerkiksi rytmiset koukut ja synkooppirytmit ovat vaikeampia tuottaa kuin perussykkeeseen tuotetut rytmit ja ongelmia voi aiheuttaa liikesarjassa aiemmin esiintyneet rytmiongelmat, jotka

heijastuvat myöhempäänkin tekemiseen. Hankalimmiksi koetut osa-alueet vaativat myös parempaa kehollista valmiutta kehittyneemmän rytmikyvyn ohella.

6.5 Metodien positiiviset puolet

Kysymyksessä oli useampia vaihtoehtoja, joista oppilaat saivat valita niin monta vastausta kuin kokivat heihin sopivan. Nostan esiin muutaman yleisimmän vastauksen.

Rytmilaulun hyviä puolia kysyttäessä vastausten prosentuaalinen jakauma oli yllättävän tasainen. Yleisimmin hyväksi puoleksi koettiin se, että liikesarjan rytmiset koukut ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli helppo hahmottaa (20%). Tämä sama vaihtoehtohan oli nostettu esiin myös hankalissa puolissa (16%) mutta vaikka se nousi molemmissa kysymyksissä esiin, suurempi osa oppilaista koki sen kuuluvan kuitenkin hyviin puoliin. Tämä lienee yhteydessä rytmien sanallistamiseen ja siten ikään kuin rytmien kuvittamiseen itselleen. Musiikin laskemisen metodien hyviä puolia tarkastellessa 20% koki liikesarjoissa olevien taukojen hahmottamisen helpoksi. Sama vaihtoehto oli nostettu hankalia puolia kysyttäessä yleisimpien joukkoon. Mielestäni oppilaiden henkilökohtaiset näkemykset tulevat tässä ristiriidassa paljolti esille: toiselle sopii toinen ja kolmannelle jokin muu. Uskoakseni vastauksiin voi vaikuttaa paitsi yksilölliset erot hahmotustavoissa myös joidenkin oppilaiden analyyttisempi luonne. Monia saattaa auttaa taukojen hahmottamisessa kun on selkeä ohje, mille laskulle saakka tai montako kahdeksikkoa tulee odottaa ja kenties siksi tämä on nostettu positiiviseksi asiaksi.

Rytmilaulussa toiseksi positiivisimmaksi puoleksi oli koettu se, että rytmilaulun kautta liikesarjojen rytmitykset ylipäänsä jäivät hyvin mieleen. Näin sanoi 19% oppilaista. Näkisin tätä selittävän sen, että ihminen ei tarvitse laskuja tuottaakseen rytmejä ja tanssia, laskut ovat vain keksitty ”apuväline”. Se, mitä ihminen tarvitsee tanssiakseen on rytmin kuuleminen ja tunteminen. Kuullun sanallistaminen vahvistaa rytmin tuntemista ja siten sen siirtämistä liikkeeseen. Musiikin laskemisen toiseksi paras puoli 19% osuudella oli yllättäen sama kuin verrokkiryhmällä, liikesarjojen rytmitys yleensäkin jäi laskemisen avulla mieleen. Taaskin oppilaiden yksilölliset taipumukset selittänevät näitä vastauksia. Lisäksi kokonaisuuden jäsentäminen voi olla toisille helpompaa laskemisen selkeyden ja kaavamaisuuden avulla, minkä johdosta myös liikefraasin rytmikka voi jäädä paremmin mieleen.

Kolmanneksi eniten hyvänä asiana rytmilaulussa pidettiin sitä, että liikesarjojen aksentit ja niiden ajoitukset olivat helppo hahmottaa. Tämä ilmeni 17 prosentissa vastauksissa. Aksentin tuottaminen ei onnistu, jos keho ei ole valmis tuottamaan aksenttia, ja keho ei voi olla valmis tuottamaan aksenttia, jos se ei ole ”rytmissä kiinni” tai aksentin ajoitus ei ole tanssijan tarkassa tiedossa. Siksi on mielestäni loogista, että kokemus rytmilaulun aksentointia edistävästä puolesta tulee myös oppilaiden näkemyksissä esiin, sillä kuten Siegenfeld monesti alleviivaa, rytmilaulu vahvistaa tanssijan suhdetta rytmiiin. Samaan aikaan myös musiikkia laskeneista oppilaista 18% havaitsi aksenttien ja niiden ajoituksen hahmottamisen olevan helppo hahmottaa musiikin laskemisen avulla. Taas vastaukset olivat samat verrokkiryhmien kesken. Laskemisen roolia aksenttien oppimisessa voi nee selittää se, että laskujen avulla on jotain konkreettista, johon sijoittaa aksentti, ”se tulee laskulla 3-JA”.

Rytmilaululla opetetuista oppilaista 15 % vastasi musiikin ja liikkeen yhteyden tuntuvan selkeämpänä ja vahvempana rytmilaulun avulla. Syitä tähän on todennäköisesti useita mutta ensimmäisenä mieleeni nousee se, että rytmilaulu antaa musiikille enemmän tilaa oppilaan oppimiskokemuksessa. Lisäksi rytmilautun rytmin yhdistäminen musiikista kuultavan rytmiiin edesauttaa musiikin ja liikkeen yhteyden vahvistamista. Verrokkiryhmästä 15% koki musiikin laskemisen helpottavan rytmisten koukkujen ja hitaan/nopean liikkeen hahmottamista. Erikoista kyllä, tämä vaihtoehto oli yleisimpien joukossa rytmilaulun positiivisissa puolissa sekä molempien metodien hankalissa puolissa. Kaikesta huolimatta osa oppilaista on ehkä sellaisia, jotka haluavat ja joitten tarvitsee nimenomaan tietää kuinka nopea tai hidas liike on, mihin laskeminen auttaa. Osa oppilaista taas oppii tuntemaan liikkeen nopeuden/hitauden tai kuulee sen musikaalisesti, joten tällaiselle yksilölle rytmilaulu on ehkä luontevampi keino.

Kaikki neljä esille nostettua rytmilaulun positiivista ominaisuutta alleviivaavat Siegenfeldin korostamaa rytmilaulun merkitystä – sitä, että rytmilaulun avulla rytmi kumpuaa sisältäpäin eikä ole irrallinen osa tanssia. Huomattavaa on, että vain 1% rytmilaulua soveltaneista oppilaista, siis marginaalisen pieni joukko ei osannut eritellä rytmilaulusta mitään hyviä puolia.

Vastauksissa oli päällekkäisyyksiä mutta ne ovat ymmärrettäviä ja jopa oletettavia, sillä oppilaiden yksilölliset piirteet ja kokemukset jakautuvat hyvinkin eri lailla näin suuren jou-

kossa. Vastaukset eivät kuitenkaan mielestäni kumoa toinen toisiaan, vaan kertovat oppilaiden diversiteetistä ja siitä, miten monissa tilanteissa toista oppilasta auttava metodi voikin samaan aikaan sekoittaa toista oppilasta.

6.6 Suhtautuminen opetustyyliin tulevaisuudessa

Viimeisenä tiedustelin oppilaiden toiveita siitä, miten he toivoisivat jatkossa tanssinopetuksen tapahtuvan. Rytmilaulun metodilla opetetuista merkittävä osa, 71% toivoi rytmilaulua käytettävän tästä edes musiikin laskemisen rinnalla. Se on selkeä enemmistö ja kertonee siitä, että valtaosa oppilaista koki rytmilaulun tukevan omaa oppimistaan eri tilanteissa sekä huomasi hetkiä, joissa rytmilaulua olisi erityisen hyvä hyödyntää. Kannatusta pelkän rytmilaulun käyttämiseksi ja pelkän musiikin laskemisen käyttämiseksi oli keskenään lähestulkoon yhtä paljon: rytmilaululle 15% ja musiikin laskemiseksi 14% kannatus. Joukosta löytyi siis selkeämmän muutoksen kannattajia, jotka kenties kokivat jakson aikana suurempiakin elämyksiä rytmilaulun parissa sekä heitä, jotka eivät kokeneet jakson aikana olevansa sinut kyseisen metodin kanssa. Joka tapauksessa luvut kertovat, että pelkkään rytmilauluun siirtyminen tuntuisi näinkin lyhyen ajan jälkeen liian radikaalilta muutokselta. Osasyys on varmastikin siinä, että oppilaat eivät kuitenkaan kokeneet sitä optimaaliseksi oppimiskeinoksi kaikissa tilanteissa.

Aivan kuten verrokkiryhmässä, myös musiikkia laskien opetetuista valtaosa, 66%, haluaisi opetuksen tapahtuvan jatkossa rytmilaulua ja laskemista yhdistellen. Musiikkia laskeneiden joukossa näkyi suurempi vastustus ainoastaan rytmilaulun hyödyntämiselle, sillä vain 2% heistä valitsisi pelkän rytmilaulun metodin tanssinopetukseen. Pelkkään laskemiseen haluaisi vastedeskin turvautua 32% oppilaista eli musiikkia laskemalla opettajien joukossa on verrattain suurempi osuus sellaisia oppilaita, jotka haluavat pitäytyä tiukasti laskemisessa. Musiikkia laskien opetetuista oppilaistahan pitkälti kaikilla oli vähintäänkin jonkinlaista kokemusta rytmilaulusta, vaikka osalla se on ollut tietoisempaa kuin toisilla. Nyt käytettyään jyrkästi vain laskemista suuri joukko oppilaista koki, että musiikin laskemisen ohella rytmilaulua voisi hyödyntää ainakin jossain määrin. Ilmeisesti musiikin laskemisessa havaittiin sellaisia rajoitteita tai ongelmallisia tilanteita, joihin rytmilaulu voisi tuoda apua. Avoimuutta opetustavan uudistamiselle siis löytyi mutta ei niin suurissa määrin kuin verrokkiryhmässä.

Tästä viimeisestä kysymyksestä löysin pari vastausta, jotka pistivät silmään: yhdessä paperissa toivottiin opetuksen tapahtuvan jatkossa molempia metodeja sekoittaen, vaikka edeltävässä kysymyksessä tämä yksilö ei osannut eritellä rytmilaulusta mitään hyvää puolta. Muutamassa paperissa mainittiin, että rytmilaulun kautta rytmit tunnisti paremmin mutta toivottiin kuitenkin jatkossa opetuksen tapahtuvan vain musiikkia laskien. Toisaalta näissä vastauksissa on aika lailla epäjohdonmukaisuutta mutta toisaalta ne kertovat, että joku oppilas on valmiimpi kokeilemaa vaihtoehtoisia tapoja, vaikka se ei aluksi kovin miellyttävältä tuntuisikaan. Se kertoo myös päinvastaisesti ehkä siitä, että osa oppilaista pysyttelisi mieluummin mukavuusalueella tutun metodin parissa, vaikka uudessa tavassa voisi olla positiivisia puolia.

6.7 Muita huomioita koejaksosta

Oppilaat mainitsivat vastauksissaan myös muita mielenkiintoisia näkökulmia koejaksosta. Yksi oppilas mainitsi, että rytmilaulu voi olla aluksi shokki ja vaatia useamman kerran ennen kuin koko asia aukeaa. Tätä en ihmettele yhtään, sillä oma kokemukseni oli aikanaan samanlainen. Tässä korostuu musiikin laskemisen perinteen oletusarvo. Rytmilaulu ravistelee oppilaiden tuttuja ja turvallisia toimintatapoja. Hahmottamistapojen eroavaisuutta ja voimakasta tietoisuutta omasta luontevasta oppimistavasta kuvaa oppilaan kommentti ”keksin laskut joka tapauksessa”. Eikä siinä ole mitään väärää. Tarkoitushan oli nimenomaan tarkkailla ja tehdä huomioita itsestään ja siksi kunnioitankin tätä oppilasta siinä, että hän niin vahvasti tunnisti ja tunnusti omat piirteensä ja luontaisen oppimistapansa. Eräs oppilas havaitsi rytmilaulun myötä ryhmän olleen yhtenäisempi ja ryhmän jäsenten kuunnelleen toisiaan enemmän tanssiessaan. Lisäksi esille tuli, että rytmilaulun myötä musiikkia ja rytmejä tuli kuunneltua tarkemmin. Juuri tällaisen vaikutuksen toivoisinkin rytmilaulun saavan aikaan oppilaissa.

Kyselyjen perusteella koen kuitenkin, että pelkästään jompaankumpaan metodiin painottaminen saa kyseisen metodin tuntumaan ajan myötä luontevammalta ja siten kyseistä metodologiaa ja sen vaikutusta omaan oppimiseen arvioidaan kenties positiivisävytteisemmin kuin, jos metodeja vaihdeltaisiin vuorotellen. Metodeja vuorotellessa oppilaat voisivat vielä paremmin vertailla omia kokemuksiaan mutta sellaisen kokeilun järjestäminen vaatisi jo paljon pidemmän ajan kuin hankkeessani oli käytettävissä.

7 KYSELY OPETTAJILLE

Opettajien kysely koostui monivalintakysymyksistä ja avoimista kysymyksistä. Koska itselläni oli molemmilla tavoilla opetettuja ryhmiä, vastasin molempiin kyselylomakkeisiin. Huotari ja Paadar vastasivat toinen rytmilaulua ja toinen musiikin laskemista koskeviin kysymyksiin. Seuraavat tulokset ja päätelmät pohjautuvat siis kolmen opettajan kokemuksiin.

7.1 Pitäytyminen metodissa ja vaikutus rytmien oppimiseen

Oleellista eri metodien kokeilemiselle ja kokemiselle, koejakson onnistumiselle ja sitä kautta tulosten luotettavuudelle oli opettajien kyky pitäytyä sovitun metodin käyttämisessä. Itse huomasin, että oli yllättävän vaikea pitäytyä vain jommassakummassa metodissa, sillä olen tottunut käyttämään molempia metodeja rinnakkain. Myös toiset opettajat mainitsivat asian hetkittäin unohtuneen, mutta huomattuaan tämän korjanneen toimintaansa. Kaiken kaikkiaan näkemykseni on, että opettajat pitäytyivät metodeissa siten, että osapuolilta saatava tieto ja kokemukset ovat uskottavia.

Rytmilaulussa pitäytyminen onnistui opettajien mukaan hyvin ja/tai vaihtelevasti. Vaikka opettajat kokivat rytmilaulun olevan tietyissä tilanteissa luontevampaa kuin laskeminen, ajoittain haasteita tuotti laskemisen metodin automaattisuus. Sain muun muassa välillä oppilailta huomautuksia ”älä laske!” tai ”sie lasket taas!”. Olin tyytyväinen heidän muistutuksistaan ja että oppilaat ottivat vastuuta oman ryhmänsä roolista kokeilussa.

Musiikin laskemisen metodissa pitäytyminen onnistui opettajien arvioiden mukaan vaihtelevasti. Opettaessa vauhtiin ja tietynlaiseen flow-tilaan päästessä huomaa, että asioiden ilmaisutapaa ei kerkeä miettiä tai edes pysty miettimään, kun sen on jo ilmaissut. Siksi koejakson aikana oli tilanteita joissa huomasin etenkin rytmejä korostaessani laulavani rytmejä, vaikka ei olisi pitänyt. Myös kollegani huomasi aika ajoin unohtaneensa huomioida metodia itsensä kontrolloinnin opettaessa ollessa hankalaa. Vaikka unohduksia metodien suhteen välillä tulikin, olivat ne kuitenkin vain ajoittaisia.

Kokonaisuudessaan opettajat kokivat rytmilaulun parantaneen oppilaiden rytmien hah-

motuskykyä vähintäänkin jossain määrin, ja olivat osittain samaa mieltä väittämän ”koejakson aikana huomasi oppilaiden oppivan rytmit paremmin kuin aiemmin” kanssa. Vastaavasti laskemisen metodissa opettajat olivat samasta väittämästä osittain samaa tai osittain eri mieltä. Tämä osoittaa, ettei laskemisen metodia kannata demonisoida, silläkin saadaan tuloksia aikaan. Huolimatta siitä, että osa laskemalla opetetuista oppilaista oppi rytmejä paremmin kuin ennen, olin huomaavinani varsinkin vanhempien ryhmien sisällä tarvetta rytmilaulamiselle erityisesti vaikeampia rytmejä sisältävissä liikesarjoissa. Vaikka vaikeampien rytmisten painotusten kuuleminen lopulta onnistuikin, koin useammalla olleen niiden toteuttamisessa epävarmuutta suhteellisen pitkään.

Kuten aiemmin sanoin, yleinen taidoissa kehittyminen koejakson aikana on varmasti vaikuttanut oppilaiden rytmien oppimiskykyyn. Lisäksi mainitsemani tietoisuus koejaksosta kenties sai oppilaat huomioimaan rytmejä enemmän ja siksi kehitystä tapahtui tasaisesti.

7.2 Metodien haasteet oppilaille

Opettajien arvioidessa rytmilaulun tuomia haasteita oppilaille, nousi esiin kaksi osa-aluetta: oppilaiden haasteet synkooppien hahmottamisessa sekä liikesarjassa olevien taukojen pituuksien hahmottamisessa. Vastaukset olivat linjassa oppilaiden vastauksien kanssa, sillä nämä kaksi asiaa oppilaat olivat nostaneet myös esiin.

Synkooppien hahmottamisen haasteita käsitellessäni oppilaiden vastauksia ja samat asiat pätevät mielestäni tässäkin. Synkooppien hahmottaminen on ylipäänsä vaikeimpia osa-alueita rytmikassa ja rytmilaulussa haastetta vielä lisää niiden toteuttaminen aistien varassa. Se, mikä tässä on mielenkiintoista on rytmitesteistä saamani informaatio eräästä rytmilaululla opetetusta ryhmästä: alkutestissä kyseinen ryhmä ei kuulut ja osannut toteuttaa rytmisarjan synkooppeja mutta lopputestissä valtaosa teki kyseiset synkoopit oikein. Siten näkemys, että rytmilaulu hankaloittaa synkooppien kuulemistä on hieman ristiriidassa testien tuloksen kanssa. Mieltäisin syyksi sen, että syksyn aikana tehdyt harjoitteet ovat sisältäneet synkooppeja eri yhteyksissä ja eri variaatioina, ja siksi haasteita on voinut esiintyä suhteessa tehtyyn materiaaliin enemmän. Kuitenkin lopputesti osoitti mielestäni myös oppilaiden kyvyn kuulla synkoopit rytmisarjan kokonaisuudessa kehittyneen rytmilaulun myötä. Näin ollen osalla rytmilaulu voi parantaa synkooppien hahmotuskykyä enemmän verrattuna musiikin laskemiseen.

Taukojen pituuksien hahmottamisessa nimenomaan uudestaan liikkeelle lähteminen tuntui olevan rytmilaulun kautta hankalaa. Esimerkiksi stillin eli liikefraasissa olevan paikalleen pysähtymisen keston hahmottaminen ja sen jälkeinen liikkeelle lähteminen tuottivat hankaluuksia, oppilaiden ikään kuin nukahtaessa stillin aikana. Rytmilaululla oppilaat eivät ehkä hahmota ajan kulkua yhtä hyvin kuin laskemalla ja siksi paussit tai vuorotellen tehtävät liikesarjat tuottivat haasteita. Rytmilaulussa pitäisi kuulla paitsi tauon aikaiset rytmit ja niiden eteneminen myös musiikin fraasituksen muutokset liikkeelle lähdön avuksi. Tämä voi olla osalle haastavaa. Lisäksi hyvin hitaan eli slow motion liikkeen tai tasaisen 4+4 tai 8+8 liikkeen opettelu oli rytmilaulun kautta melkeinpä vaikeampaa kuin laskemisen kautta. 4+4 tai 8+8 liikkeellä tarkoitan, että liike on tasainen, vaikkapa 8 iskuja oikealle ja 8 iskuja vasemmalle. Tällaisissa liikerytmyyksissä oppilaiden oli vaikea hahmottaa ajankulku rytmilaulun kautta, ja siksi tasaisissa liikkeissä herkemmin edistettiin rytmisissä. Edellä mainittujen rytmitysten oppimiseen oppilaat saavat mielestäni enemmän tukea laskuista.

Opettajien mielestä yksi musiikin laskemisen haastava puoli oppilaille oli rytmisten koukkujen ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelujen hahmottaminen. Vaikka edellä sanoin, että rytmilaulun kautta slow motion tai tasainen liike tuntui osalle hankalalta, on tässä ero: nyt ovat kyseessä nopean ja hitaan liikkeen vaihtelut ja vuorottelut. Tätä vaihtelua laskeminen ei opettajien mielestä tukenut yhtä hyvin kuin rytmilaulu, sillä tasainen iskujen laskeminen ei tue liikkeen nopeuden muutoksien osoittamista samoin kun äänellä tuotettu rytmi, josta tempon kiihtyminen tai hidastuminen kuuluu selkeämmin. Myös rytmisten koukkujen kuuleminen jää oppilailta laskemisen myötä herkemmin taka-alalle.

Toinen haaste laskemisen metodissa, mitä on palloteltu edestakaisin, oli synkooppien hahmottaminen. Tämä koski eniten edistyneimpiä oppilaita monimutkaisissa rytmikaa-voissa, jolloin laskeminen aiheutti mielestäni epätarkkuutta osalla oppilaista suhteellisen pitkään. Mitä nuorempien oppilaiden työskentelyä katsotaan, sitä vähemmän tämä haaste mielestäni päti. Lisäksi laskemisen myötä koin oppilaiden jäävän useammin ikään kuin laskujen vangiksi, siis suorittamaan eikä niinkään tanssimaan opetettua liikefraasia. Mielestäni laskuihin keskittyessä oppilaat herkemmin unohtavat painottaa rytmisiä vaihteluja, kun taas rytmilaulun avulla mieleen jääneet äänneet ja niiden nyanssit tukevat rytmin vaihtelujen toteuttamista enemmän. Kenties tästä syystä rytmitykset eivät jää musiikkia laskemalla oppilaiden mieleen yhtä kirkkaina kuin rytmilaulamalla. Tämäkin pätee ehkä edistyneempien/vanhempien oppilaiden kohdalla enemmän. Nuoremmilla kyse voi

olla enemmän siitä, että he eivät yksinkertaisesti malta kuunnella rytmiä tarpeeksi.

7.3 Metodien positiiviset puolet oppilaille

Opettajien vastauksien perusteella rytmilaulun kautta oppilaiden oli helpompi hahmottaa aksentit ja niiden ajoitukset, rytmiset koukut ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut sekä liikefraasien rytmitykset ylipäänsä. Rytmilaulun kautta liikkeen aksentointi erottuu ei-aksentoidusta liikkeestä mielestäni selkeämmin, koska laulun kautta äänen tulee enemmän painotuksia ja vaihtelua. Siten aksenttien sijainnit tulevat esiin helpommin kuin laskiessa, jolloin äänenkäyttö ei ehkä ole niin monipuolista sen toistavasta luonteesta johtuen. Vaikka itse käytän ääntä opettaessani paljon ja voimakkaasti, olen huomannut rytmilaulaessani sen sävyn ja terävyyden muuttuvan aksentin kohdalla vielä selkeämmin kuin musiikkia laskiessani. Näin tapahtuu myös rytmisten koukkujen ja hitaan/nopean liikkeen vaihteluja korostaessani, sillä huomaan laulavani hidasta liikettä eri tavalla ja äänneillä kuin nopeaa liikettä. Lisäksi rytmilaulaessa ääneen tulee vivahteita, jotka kuvaavat rytmiiän muutoksia ja liikkeen luonnetta enemmän. Laskiessa nämä erot eivät tule samalla tavalla esiin kun käytettävissä on vain numerot ja JA-sana. Nämä kaikki seikat edistävät liikesarjojen rytmiiän huomioimista ja nimenomaan sen sisäistämistä. Siksi liikefraasien rytmitykset jäivät mielestäni paremmin oppilaiden mieliin rytmilaulun kautta.

Vaikka aiemmin mainitsin rytmilaulu aiheuttaneen opettajien mielestä myös haasteita synkooppien hahmottamisessa, oli koejakson aikana näkyvissä myös päinvastaisia tilanteita. Itse kokisin rytmilaulun edistävän synkooppien toteuttamista. Nämä erot synkooppien hahmottamisessa johtunevat yksilöllisistä eroista sekä taito-/ikätasosta, sillä tätä vastausvaihtoehtoa on tuotu esiin lähes kaikissa mahdollisissa tilanteissa, oli kysymys esitetty oppilaille tai opettajille. Siksi metodien vaikutus synkooppien oppimiseen on mielestäni täysin yksilöllinen ja henkilökohtaisiin näkemyksiin perustuva.

Musiikin laskemisen kautta oppilaat hahmottivat helpommin liikesarjassa olevien taukojen pituudet. Laskemisen avulla oppilailla on selkeä tieto tauon pituudesta ja esimerkiksi tilanteessa, jossa asioita tehdään vuorotellen he erottavat odottamisen ja tekemisen vuorottelun hyvin selkeäksi. Osalla oppilaista saattaa laskeminen jäädä ajan myötä pois kun on oppinut kuulemaan rytmityksen mutta osa oppilaista tukeutuu laskemiseen aina. Oli miten oli, molemmissa tapauksissa asia on hahmotettu laskemisen kautta.

Osa oppilaista liikkeen laskuttaminen auttoi hahmottamaan liikesarjojen kokonaisuuden selkeästi. Voi olla, että laskemisen suoraviivaisuus helpottaa muiden asioiden kuten fraasin keston, liikkeen suuntien, liikeratojen ynnä muiden työstämistä. Lisäksi oppilaat ymmärsivät kaanoneiden rytmitykset laskemisen myötä paremmin, koska siten he saivat raamit lähtöön ja lopetukseen sekä tiettyjä liikkeellisiä välietappeja, joiden osua tietylle laskulle. Siksi kaanonissa tekeminen pysyi paremmin hallinnassa laskemalla, eikä vieruskavereiden eri tahtiin menevä liike sekoittanut niin herkästi.

Laskeminen selkeyttää etenkin nuorempien tuntitilannetta. Esimerkiksi salin poikki liikuvissa sarjoissa ja askelluksissa, jotka tehdään vuorotellen pari kerrallaan, oppilaat ovat tottuneet ennakoivaan 5-6-7-8-huutoon, minkä jälkeen seuraava pari tietää lähteä liikkeelle. Vanhemmat oppilaat kuulevat lähtemisen jo yleensä musiikin fraasituksesta, ja heitä harvemmin tarvitsee lähettää liikkeelle.

7.4 Metodien haastavat puolet opettajan näkökulmasta

Opettajien näkemys rytmilaulusta itselleen soveltuvana opetusvälineenä oli kokonaisuudessaan positiivinen. Metodi itsessään ei tuntunut hankalalta mutta iskostunut tapa laskea musiikkia aiheutti sen, että vain ja ainoastaan rytmilaulun käyttäminen unohtui toisinaan. Toisaalta pitäytyminen ehdottomasti kummassakaan metodissa ei ole helppoa ja vastaavasti samankaltaisia muistamisen haasteita oli musiikkia laskien opettaessa.

Me opettajat koimme oppilaiden tarvinneen musiikin laskemista tueksi muutamassa tilanteessa. Hyvin yksinkertaisia rytmejä ja tasarytmisiä (perusrytmiin tehtäviä) sarjoja, olisi ollut helpompi opettaa laskemalla. Näin myös, jos samaa liikettä toistettiin useamman kerran. Itse esimerkiksi huomasin, että nuorimpien oppilaiden oli vaikea toteuttaa tarkalleen kahdeksan kappaletta trampoliinihyppyä keskenään samassa rytmissä. Heidän olisi ollut helpompi laskea kahdeksan hyppyä eli hyppy per lasku, koska nyt käsitys hyppyjen määrästä ja tauon paikasta jäi monilla epäselväksi. Haasteita esiintyi myös tilanteessa, jossa liikesarjan yksityiskohtia tarkistettiin ja oppilaat piti saada yhdenaikaisesti tietylle iskulle. Tällöin olisi halunnut vain sanoa oppilaalle laskun (esim. ”tämä piirretti lähtee seiskalla”), koska se olisi ollut yksinkertaisempi ja nopeampi keino ilmaista asia. Rytmilaulussa täytyy aina aloittaa koko liike- ja rytmifraasi alusta, jotta fraasin keskeltä voidaan osoittaa tietty isku. Toisaalta nämä erot korostavat laskemisen ulkoa opet-

telun piirrettä ja rytmilaulun kokonaisuuksien sisäistämisen piirrettä.

Lisäksi itse koin liikekaanoneiden opettamisen rytmilaulun metodilla hankalaksi. Oppilailla oli vaikeuksia hahmottaa kaanoneissa olevien odotuskohtien pituudet ja uudet liikkeellelähdtöt huolimatta siitä, kuinka tarkasti lauloin ja koitin painottaa liikkeellelähdtöä. Erityisesti tämä haaste tuli esiin, jos oppilaan piti lähteä liikkeelle ”takapotkulla”, vaikkapa neljännellä iskulla tai tauon pituus oli epäsymmetrinen, vaikkapa 5 iskua. Myös ilman laskuja oman rytmin ylläpitäminen vaikeutui, kun kahta puolta vieressä tehtiin liikkeet eri aikaan. Nämä seikat aiheuttivat kaanoneissa välillä täydellistä sekasortoa. Näissä tilanteissa olisin halunnut ehdottomasti laskea musiikkia, sillä oppilaat olisivat hahmottaneet nopeammin oman vuoron ja saaneet laskuista raameja oman ajoituksen säilyttämiseksi. Samalla tuntiaikaa olisi säästynyt huomattavasti laskemisen oltua nopeampi keino.

Musiikin laskemisessa opettajan näkökulmasta haasteita oli esimerkiksi monimutkaisten rytmikaavojen ja -vaihteluiden opettaminen. Kun liikefraasi sisälsi paljon esimerkiksi takapotkua, polyrytmejä ja aksentteja, olisi fraasi ollut sen polveilevasta luonteesta joutuessa luontevampi opettaa rytmilaululla. Laskeminen hankaloitti myös liikelaatujen korostamista ja itse huomasin tällöin opettamisen menevän melkein väkisin rytmilaulamiseksi. Me opettajat olimme yksimielisiä siitä, että rytmilaulu välittää viestin liikkeen laaduista ja nyansseista paremmin ja tukee niiden toteuttamista. Laskemalla opettaessa oppilaiden tekemisestä tulee herkemmin hieman tasapaksua ja kuten vastauksissa huomautettiin, koreografia on aina myös tarina, ei pelkkää teknisen osaamisen esittelyä. Rytmilaulu olisi myös tukenut aksenttikohtien huomioimista, sillä oppilaat eivät poimineet aksentteja laskemisen kautta niin selkeästi. Henkilökohtaisesti koin etenkin edistyneempien/vanhempien oppilaiden kohdalla rytmilaulun monissa tilanteissa laskemista luontevammaksi, myös lattian poikki liikkuvissa askelluksissa ja liikesarjoissa.

7.5 Metodien positiiviset puolet opettajan näkökulmasta

Rytmilaulun myötä oppilaat kuuntelivat (ja joutuivat kuuntelemaan) musiikkia enemmän kuin laskemalla opettaessa. Opettajien mielestä oppilaat oppivat rytmilaulun kautta hahmottamaan musiikkia kokonaisvaltaisemmin sekä musiikin ja tanssin keskinäistä suhdetta paremmin. Liikkeestä tulee tanssillisempaa ja musiikin vivahteet tulevat selkeämmin esiin liikkeessä. Opettajat kokivat, että rytmilaulun avulla on helpompi tuoda esiin

liikelaatujen eroja ja oppilaat hahmottavat laadut paremmin kuullessaan laatuja kuvaavia äännteitä ja äänenpainoja. Lisäksi rytmilaululla on helpompi korostaa haluttuja koreografisia ja liikkeellisiä yksityiskohtia. Nämä ovat oleellisia tekijöitä paitsi koreografiaa opetettaessa myös sitä esittäessä.

Mielestäni rytmilaulu ohjaa keskittymään rytmeihin ja rytmikkaan paremmin verrattuna laskemisen metodiin. Tämä johtaa oppilaan aktiivisempaan rooliin. Musiikkia laskiessa helpommin ajaututaan toistamaan numeroita automaattisesti eikä huomio kiinnity niin paljon rytmikkaan. Siksi koen, että rytmilaulu edistää tietoista oppimista ja oppimisesta tulee syvempää. Mielestäni rytmilaulun kautta rytmin oppineet oppilaat tekevät myöhemmin rytmisissä vähemmän virheitä kuin laskemalla oppineet.

Erityisen tärkeäksi rytmilaulun käyttämisen koin tilanteissa, joissa opetettavana oli monipuoliset ja monimutkaiset rytmit, esimerkiksi polyrytmit, rytmien vaihdokset ja takapotkut (eli painottomalla iskulla olevat asiat). Myös esimerkiksi rytmisesti etenevät ja ”kikkailua” sisältävät askelsarjat oli mielestäni luontevampi opettaa rytmilaululla, koska siten sai tähdennettyä asioita ja sarja ikään kuin rullasi paremmin. Lisäksi jos liike pitää tehdä niin sanotusti musiikkia vastaan, esimerkiksi liike kulkee triolirytmisissä vaikka musiikki on tasajakoinen tai jos yhtä iskua pitää pidentää ennen rytmin kiihdytystä, on rytmilaulu haluttua rytmikkaa kuvaavampi metodi. Opettajat kokivat, että on vaikeampi hahmottaa laskuja käytettäessä musiikkeja, jotka ovat sisältävät vaihtelevia tahteja esimerkiksi 4/4 ja 7/4 -tahteja tai kun sanoituksissa yhtä ajatusta jatketaan musiikin fraasin yli. Tällaiset musiikit ja niiden rytmitysten mukaan tehtävät liikefraasit aukeavat paremmin rytmilaulun kautta.

Opetuksen kannalta musiikin laskeminen korostui tekniikkasarjojen opetuskeinona, sillä ne ovat rytmikaltaan suht yksinkertaisia eivätkä yleensä liiku paljon tilassa. Laskeminen tällaisissa sarjoissa selkiyttää sarjan kulkua ja yksinkertaisuudessaan antaa oppilalle tilaa keskittyä liikkeiden suorittamiseen teknisesti oikein. Kuten aiemmin jo mainitsin, musiikin laskemiseen tukeutuisin itse myös slow motion -liikkeen opetuksessa sekä erityisesti liikekaanoneita opettaessani. Lisäksi laskeminen soveltuu erityisesti taukojen tai liikettä toistavan fraasin opettamiseen oppilaiden jäsentäessä ne laskemalla selkeämmin. Toisaalta laskemisen käyttö näissä tilanteissa ei kehitä oppilaiden kykyä kuulla asioita musiikin fraasituksesta.

Opettajilta tuli esiin myös näkemys, että aluksi koreografiaa opettaessa laskeminen olisi tärkeämpää etenkin nuoremmilla oppilailla, sillä materiaali, rakenne ja ajoitukset tulevat näin selkeämmin esille. Kun runko on kasassa, voisi rytmilaulua hyödyntää muun muassa laatuja ajatellen. Ihan nuorimpien kohdalla ja koreografiasta riippuen tämä varmasti pätee. Toisaalta itse harjoitutin kahden minuutin mittaisen, suhteellisen yksinkertaisen tanssin 12-14 -vuotiaiden ryhmälle pelkällä rytmilaululla ja se onnistui hyvin. Mielestäni kannattaa olla avoin metodeille ja ryhmästä ja tilanteesta riippuen kokeilla eri tapoja.

7.6 Metodien hyödyntäminen jatkossa

Kaikki kolme hankkeeseen ja metodien testaamiseen osallistunutta opettajaa olivat hyvin yksimielisiä metodien käytöstä tulevaisuudessa. Kaikki opettajat aikovat jatkossa käyttää opetuksessaan rytmilaulua ja musiikin laskemista rinnakkain, koska kummassakin metodissa on omat hyvät puolensa ja piirteitä, jotka soveltuvat eri tilanteisiin paremmin. Itse aion käyttää jatkossa molempia metodeja mutta painottavani enemmän rytmilauluun. Vaikka rytmilaulu osoittautui hyvinkin soveltuvaksi metodiksi tanssinharrastajien opetuksessa, on ajoittain tarpeellista käyttää musiikin laskemista sen rinnalla tilanteista, oppilaista ja ryhmästä riippuen.

8 POHDINTAA OPETUSMETODEISTA

Koejakson lopulla tehtyjen kyselyjen vastauksien perusteella näkisin, että koejakso sai oppilaat kiinnittämään huomiota rytmeihin ylipäänsä enemmän kuin ennen huolimatta siitä, kumpaa metodia heihin sovellettiin. Näin ajatukseni siitä, että koejakso, eri metodien soveltaminen ja oppilaiden oman työskentelyn refleктоiminen vaikuttaa oppilaiden tietoisuuteen rytmistä ja rytmien käyttämisestä sekä edistää oman oppimisen ohjaamista toteutui kehittämishankkeeni myötä verrattain hyvin.

Kaiken kaikkiaan rytmitestien tuloksista voidaan nähdä, että rytmilaulun metodilla opettujen ryhmien oppimisprosentit nousivat lähtötasoon nähden enemmän kuin musiikin laskemalla opettujen ryhmien. Vaikka yhden parin tulokset laskivat, laski rytmilaulun metodilla opetetun ryhmän tulos lähtötasoon nähden vähemmän kuin verrokkiryhmällä. Olin varovainen nojaamaan työssäni liiaksi rytmitestien tuloksiin ja sieltä saatavaan informaatioon. Lopulta kuitenkin huomasin oppilaiden oppimiskyvyssä jopa selkeämpiä eroja verrokkiryhmien kesken, kuin mitä verratessani oppilaiden kokemuksia metodeista. Näin ollen rytmitestit ja niiden tulokset vahvistivat olettamustani rytmilaulun rytmikykyä edistävästä ominaisuudesta, sillä rytmilaululla opettujen ryhmien tulokset olivat jopa yllättävän paljon paremmat verrokkiryhmiinsä nähden. Kuitenkaan ei ole syytä olettaa kaikkien oppilaiden parantaneen suoritustaan samoissa määrin, vaan yksilöt saattoivat suoriutua testeistä suhteessa koko ryhmän tuloksiin erityisen hyvin tai selkeästi heikommin. Tästä syystä ei myöskään voida todeta rytmilaulun olevan yksiselitteisesti kaikille parempia tuloksia tuottava metodi, vaikka tulokset siihen suuntaan osoittavatkin. Joka tapauksessa rytmilaulu osoittautui niin rytmitestien kuin kyselyjen perusteella monille rytmien sisäistämistä edistäväksi opetusmetodiksi.

Vaikka oppilaille suunnatussa kyselyssä nostettiin vertailuryhmien kesken esiin samoja vastauksia, oli painotuksissa ja vastausten hajonnassa nähtävissä eroa. Siksi korostaisin yhä yksilöllisten erojen vaikutusta kokemuksiin ja vastauksiin, vaikka metodien välillä olikin havaittavissa joitain ominaisuuksia, joita toisessa ei koettu samalla tavalla olevan. Esimerkiksi rytmilaulu näyttäytyi oppilaiden vastauksissa vahvemmin rytminvaihdosten ja rytmisten yksityiskohtien hahmottamisen apuvälineenä. Lisäksi se ohjasi oppilaita huomioimaan musiikkia enemmän ja korostui tanssin ja musiikin yhteyttä edistäväenä metodina. Musiikin laskeminen taas auttoi enemmän esimerkiksi koreografisen rakenteen

hahmottamista ja fraasien jäsentelyä sekä toi tietynlaista konkretiaa esimerkiksi painotusten sijainteihin.

Merkittävää on, että kun katsotaan kaikkien reilun 100 oppilaan vastauksia, noin kolme neljästä toivoi opettajien käyttävän jatkossa rytmilaulun metodia ja musiikin laskemisen metodia rinnakkain. Vaikka avoimuutta opetustavan uudistamiselle oli myös musiikkia laskien opetettujen joukossa, ei kuitenkaan niin suurissa määrin kuin verrokkiryhmässä. Tähän osasyynä voi olla, että rytmilaululla opetetut ryhmät saivat perehtyä kyseiseen metodiin ja kokea käytännössä sen hyviä puolia. Samaan aikaan laskemalla opetetut viettivät aikansa tutun ja jopa itsestään selvän metodin parissa eivätkä saaneet perehtyä vaihtoehtoiseen tapaan.

Vastauksia läpikäydessäni huomasin, että lähes kaikki nuorimmat rytmilaululla opetetut oppilaat mielsivät kyseisen metodin olleen heille luonteva, ja että he pystyivät pitämiseen rytmin miettimisessä asioita opetellessaan. Sama ilmiö toistui myös nuorimpien musiikkia laskemalla opetettujen kohdalla. Nuorimpien vertailuryhmien oppilaat kokivat myös hahmottaneensa rytmit erittäin hyvin, oli käytetty metodi kumpi tahansa. Muutenkin nuorimmat arvoivat heillä käytettyä metodia ja omaa suhtautumistaan siihen erittäin positiivisesti. Osoittaako tämä sen, että nuoremmat oppilaat pystyvät vastaanottamaan eri opetustyyliä helpommin kuin jo tiettyyn tapaan totuneet vanhemmat oppilaat? Jos näin on, tällöin nimenoman kannattaisi syöttää oppilaille rytmilaulua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta he kasvaisivat kyseiseen metodiin aivan kuten nykyään kasveetaan laskemisen metodiin. Vastauksien positiivisuuteen voi toisaalta vaikuttaa se, että nuoremmat eivät ehkä suhtaudu niin kriittisesti omaan toimintaansa kuin vanhemmat oppilaat mutta en usko sen selittävän tätä ilmiötä kokonaan.

Opettajan näkökulmasta rytmilaulun metodi näyttäisi isommassa mittakaavassa olevan hyvä keino edistää oppilaiden rytmikykyä ja siten taidetanssinlajien rytmistä puolta ylipäänsä. Mielestäni oppilas joutuu rytmilaulussa tekemään enemmän töitä asioiden oppimisen eteen kun yksittäisen laskun opetteleminen ei riitäkään mutta siksi asioiden oppiminen tapahtuu tiedostavammin, ei pelkästään opettajalähtöisesti valmista tietoa kopioiden. Kärjistäen sanoisin musiikin laskemisen edustavan ulkoa opettelu oppimistapaa ja rytmilaulun asioiden sisäistämisen oppimistapaa. Rytmilaulun myötä oppilaan oma aktiivinen rooli oppimistapahtumassa vahvistuu. Se myös ohjaa huomiota alusta asti enem-

män liikkeen rytmikkaan verrattuna laskemisen metodiin mikä on mielestäni oleellista ottaa huomioon rytmisiä tanssitekniikoita, kuten jazztanssia opetettaessa.

Opettajien vastauksista esiin tullutta rytmilaulun piirrettä voisi tiivistää siten, että mitä rytmisesti monimutkaisemmasta asiasta oli kyse, sitä paremmin rytmilaulu soveltui sen opettamiseen. Rytmilaulu näyttäytyi haastavampien, vaihtelevien ja hyvin rytmisten liikefraasien opetuskeinona. Rytmilaulu osoittautui myös aksenttien, liikelaatujen ja koreografisten piirteiden korostamista erityisen hyvin edistäväksi metodiksi, jonka kautta liikkeen tulkintaan saatiin lisää eloa, aivan kuten Siegenfeldin teeseissä sanotaan. Lisäksi liikesarjan rytmikka kokonaisuudessaan hahmottui opettajien mielestä oppilaille paremmin rytmilaulun avulla. Opettajien vastaukset osoittivat musiikin laskemisen mielleltävän enemmän tekniikkasarjojen, kaanoneiden ja hitaiden/yksinkertaisten asioiden opettamiseen. Laskemista käytettäisiin enemmän myös koreografisten rakenteiden ja isompien kokonaisuuksien jäsentämiskeinona.

Kaikesta huolimatta on syytä muistaa yksilö ryhmän sisällä eikä sokeasti pakottaa kaikkia toimimaan vain tietyn metodin mukaisesti. Vaikka minä opettajana kokisin rytmilaulun paremmaksi tavaksi tai laajempi oppilasjoukko kokisi rytmilaulun olevan sopivampi opetusmetodi, voi yksittäinen oppilas olla asiasta täysin eri mieltä. Siksi vahva mielipiteeni on, että molempia metodeja tulisi käyttää vähintäänkin rinnakkain niiden vahvuuksia ja erityisominaisuuksia huomioiden. Rytmilaulussa tällaisina ominaisuuksina korostui juuri asioiden musikaalinen jäsentäminen, musiikin yhteys liikkeeseen sekä rytmikan korostaminen, musiikin laskemisessa taas analyyttisempi jäsentämistapa ja tietty selkeys.

Olin jo ennen hankettani sitä mieltä, että rytmilaulua pitäisi käyttää tanssinopetuksessa huomattavasti enemmän ja tämän myötä mielipiteeni vahvistui entisestään. Itse aion jatkossa käyttää kyllä molempia metodeja mutta aion lisätä tietoisesti rytmilaulun osuutta. Enemmistön ajasta, ja etenkin niissä tilanteissa, jotka hankkeen myötä osoittautuivat erityisen otollisiksi rytmilaulun hyödyntämiselle tulen käyttämään rytmilaulua mutta koen, että musiikin laskemistakin tarvitaan aika-ajoin. Tavoitteenani ei ole viedä opetustani yksioikoisesti toiseen ääripäähän vaan tarjota oppilaille parempia edellytyksiä tiedostaa ja oppia tanssin rytmistä osa-aluetta.

LÄHTEET

Heikinaro-Johansson, P. Huovinen, T. (toim.) 2007. Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. 2. painos. Helsinki. WSOY oppimateriaalit OY.

Lampinen, E. 1987. Musiikki voimistelussa ja tanssissa. Helsinki. Kirjayhtymä.

Makkonen, A. 1996. Länsimaisen taidetanssin historiaa. Helsinki. Teatterikorkeakoulu, Avoin yliopisto-opetus.

Ojala, S. 2009. Jump Rhythm -tekniikka: rytmiä, tunnetta ja energiaa. Opinnäytetyö AMK. Turku. Turun Ammattikorkeakoulu.

Saarikorpi, P. 2011. Jazzrytmiikan kieliooppi – länsiafrikkalaiset rytmiset dissonanssit afroamerikkalaisessa musiikissa. Opinnäytetyö YAMK. Helsinki. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Seuratanssijan musiikkitietosivusto. 2011. Viitattu 16.8.2017.

<http://www.viiri.net/tanssmus/rytmi.htm#syke>

<http://www.viiri.net/tanssmus/rytmi.htm#rytmiintanss>

http://www.viiri.net/tanssmus/rytmi.htm#rytm_kehittam

<http://viiri.net/tanssmus/rytmi.htm#rytmitaju> Viitattu 15.11.2017.

Siegenfeld, B. 2007. Standing Down Straight. Julkaisematon lähde.

Siegenfeld, B. 2009, Standing Down Straight - Jump Rhythm Technique's Rhythm-Driven, Community-Directed Approach to Dance Education. Journal of dance education. 2009. Volume 9. Number 4. Viitattu 12.11.2016.

<http://jrjp.org/wp-content/uploads/2013/01/STANDING-DOWN-STRAIGHT-oct-2012.pdf>

Siegenfeld, B. 2010, Jump Rhythm Technique™: Six Action-Ideas. Viitattu 12.11.2016.

<http://jrjp.org/wp-content/uploads/2013/01/Six-Action-Ideas-1.23.13.pdf>

Steinby, N. 2017. Perussyke ja tahtiosoitus. Musiikinteoria- ja säveltapailupedagogit ry. Viitattu 16.8.2017. [http://www.mutesry.com/pdf/abc_pdf/4_1_PERUSSYKE_JA TAH-TIOSOSTUS%20 Rytmi_1.pdf](http://www.mutesry.com/pdf/abc_pdf/4_1_PERUSSYKE_JA_TAH-TIOSOSTUS%20Rytmi_1.pdf)

Suhonen, T. 2006. Moderni tanssi, jazztanssi, nykytanssi Suomessa. Julkaisematon lähde.

Suomen tanssipalvelin. 2015. Viitattu 16.8.2017 ja 15.11.2017.

<http://tanssi.net/fi/tausta/metri.html#ykk%C3%B6nen>

Tabell, M. 2008. Afroimpro. Sibelius-Akatemia. Viitattu 2.9.2017.

<http://www3.siba.fi/afroimpro/rytmiikka>

Liite 1. Kysely nuoremmille musiikkia laskien opetetuille oppilaille

KYSELY OPETUSKOKEILUSSA MUKANA OLLEILLE RYHMILLE
JUULI PELTOLA-KIVINIEMI / JOULUKUU 2016

RYHMÄT, JOITA OPETETTIIN MUSIIKKIA LASKEMALLA

TANSSIN PERUSTEET/SKINNARILA, JUST DANCE/SKINNARILA

YMPYRÖI SE VAIHTOEHTO, JOKA PARHAITEN KUVAA TUNTEMUKSIASI / KOKEMUKSIASI

1) Opetellessani liikesarjoja, pystyin miettimään vain laskuja liikkeiden rytmityksessä. (Eli en yrittänyt itse kääntää opetteluä rytmilaulamisen kautta tapahtuvaksi.)

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

2) Liikesarjojen opettelu laskujen kautta tuntuu minulle luontevalta ja helpolta.

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

3) Koejakson aikana huomasin, että hahmotan ja opin rytmit/rytmiset vaihtelut liikesarjoissa laskujen avulla.

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

4) Koejakson aikana huomasin kuuntelevani musiikkia harjoituksissa, enkä vain keskittynyt laskemaan rytmitystä päässäni.

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

5) Mikä laskujen kautta sarjoja opetellessa tuntui hankalalta? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei tuntunut hankalalta, jätä tyhjäksi.)

a) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli hankala hahmottaa

b) Liikesarjassa olevat rytmiset vaihtelut ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli vaikea hahmottaa

c) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään eivät jääneet laskujen kautta minulle mieleen

d) Kuulen rytmitykset musiikista ja/tai rallattelen ne päässäni, laskujen seuraaminen sekoittaa minua

e) Muu, mikä?

6) Laskujen kautta opetellessa hyvä puoli on: (Valitse yksi tai useampi, jos sinusta laskujen kautta oppimisessa ei ole yhtään hyvää puolta, jätä tyhjäksi.)

a) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli helppoja hahmottaa

b) Liikesarjassa olevat rytmiset vaihtelut ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli helppo hahmottaa

c) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään jäivät laskujen kautta minulle hyvin mieleen

d) Hahmotan rytmitykset laskujen kautta, musiikin seuraaminen ja rytmien rallattelu sekoittaa minua

e) Muu, mikä?

7) Toivoisin, että jatkossa tanssinopetus tapahtuisi

Laskujen kautta

Laskuja ja rytmilaulamista sekoittaen

Rytmilaulamisen kautta

Liite 2. Kysely vanhemmille musiikkia laskien opetuille oppilaille

KYSELY OPETUSKOKEILUSSA MUKANA OLLEILLE RYHMILLE
JUULI PELTOLA-KIVINIEMI / JOULUKUU 2016

RYHMÄT, JOITA OPETETTIIN MUSIIKKIA LASKEMALLA
SHOWJAZZ 2, JAZZTANSSI 4, AIKUISTEN JAZZTANSSI

YMPYRÖI SE VAIHTOEHTO, JOKA PARHAITEN KUVAA TUNTEMUKSIASI / KOKEMUKSIASI

1) Opetellessani liikesarjoja, pystyin miettimään vain laskuja liikkeiden rytmityksessä (Eli en yrittänyt itse kääntää opetteluä rytmilaulamisen kautta tapahtuvaksi)

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

2) Liikesarjojen opettelu laskujen kautta tuntuu minulle luontevalta ja helpolta

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

3) Koejakson aikana huomasin, että hahmotan liikesarjojen rytmiset vaihtelut paremmin laskujen kautta kuin rytmilaulamisen kautta

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

4) Koejakson aikana huomasin kiinnostäväni huomiota liikkeen rytmitykseen enemmän kuin ennen (eli siihen, missä liikkeessä / liikesarjan kohdassa oli aksentti tai taukoja tai muita vaihteluita)

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

5) Koejakson aikana huomasin tunnistavani/oppivani rytmit/rytmitykset paremmin kuin aiemmin

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

6) Koejakson aikana huomasin kuuntelevani musiikkia harjoituksissa, enkä vain keskittynyt laskemaan rytmitystä päässäni.

Enemmän kuin ennen

Yhtä paljon kuin ennen

Vähemmän kuin ennen

7) Mikä laskujen kautta sarjoja opetellessa tuntui hankalalta? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei tuntunut hankalalta, jätä tyhjäksi.)

- a) Synkooppien paikat oli vaikeita hahmottaa (eli iskujen välissä tapahtuvat asiat)
- b) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli hankala hahmottaa
- c) Liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitus oli hankala hahmottaa
- d) Liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli vaikea hahmottaa
- e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään eivät jääneet laskujen kautta minulle mieleen
- f) Musiikin ja liikkeen yhteys ei kuulunut ja tuntunut niin selvänä ja vahvana
- g) Kuulen rytmitykset musiikista ja/tai rallattelen ne päässäni, laskujen seuraaminen sekoittaa minua
- h) Muu, mikä?

8) Laskujen kautta opetellessa hyvä puoli on: (Valitse yksi tai useampi, jos sinusta laskujen kautta opettelussa ei ole yhtään hyvää puolta, jätä tyhjäksi.)

- a) Synkooppien paikat oli helppoja hahmottaa (eli iskujen välissä tapahtuvat asiat)
- b) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli helppoja hahmottaa
- c) Liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitus oli helppo hahmottaa
- d) Liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli helppo hahmottaa
- e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään jäivät laskujen kautta minulle hyvin mieleen
- f) Musiikin ja liikkeen yhteys kuuluu ja tuntuu selvänä ja vahvana
- g) Hahmotan rytmitykset laskujen kautta, musiikin seuraaminen ja rytmien rallattelu sekoittaa minua
- h) Muu, mikä?

9) Toivoisin, että jatkossa tanssinopetus tapahtuisi

Laskujen kautta

Laskuja ja rytmilaulamista sekoittaen

Rytmilaulamisen kautta

Liite 3. Kysely nuoremmille rytmilaululla opetuille oppilaille

KYSELY OPETUSKOKEILUSSA MUKANA OLLEILLE RYHMILLE
JUULI PELTOLA-KIVINIEMI / JOULUKUU 2016

RYHMÄT, JOITA OPETETTIIN RYTMILAULULLA

TANSSIN PERUSTEET 2B, JUST DANCE 2A

YMPYRÖI SE VAIHTOEHTO, JOKA PARHAITEN KUVAA TUNTEMUKSIASI / KOKEMUKSIASI

1) Opetellessani liikesarjoja, pystyin miettimään vain rytmien laulamista liikkeiden rytmityksessä. (Eli en yrittänyt itse kääntää opettelua laskujen kautta tapahtuvaksi.)

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

2) Liikesarjojen opettelu rytmilaulun kautta tuntuu minulle luontevalta ja helpolta.

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

3) Koejakson aikana huomasin, että hahmotan ja opin rytmit/rytmiset vaihtelut liikesarjoissa rytmilaulun avulla.

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

4) Koejakson aikana huomasin kuuntelevani musiikkia harjoituksissa, enkä vain keskittynyt laulamaan rytmitystä päässäni.

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

5) Mikä rytmilaulun kautta sarjoja opetellessa tuntui hankalalta? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei tuntunut hankalalta, jätä tyhjäksi.)

- a) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli hankala hahmottaa
- b) Liikesarjassa olevat rytmiset vaihtelut ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli vaikea hahmottaa
- c) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään eivät jääneet rytmien laulamisen kautta minulle mieleen
- d) Hahmotan rytmitykset laskujen kautta, musiikin seuraaminen ja rytmien rallattelu sekoittaa minua

e) Muu, mikä?

6) Rytmilaulun kautta opetellessa hyvä puoli on: (Valitse yksi tai useampi, jos sinusta laskujen kautta oppimisessa ei ole yhtään hyvää puolta, jätä tyhjäksi.)

a) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli helppoja hahmottaa

b) Liikesarjassa olevat rytmiset vaihtelut ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli helppo hahmottaa

c) Liikesarjojen rytmitykset ylipäätään jäivät rytmien laulamisen kautta minulle hyvin mieleen

d) Kuulen rytmitykset musiikista ja/tai rallattelen ne päässäni, laskujen seuraaminen sekoittaa minua

e) Muu, mikä?

7) Toivoisin, että jatkossa tanssinopetus tapahtuisi

Laskujen kautta

Laskuja ja rytmilaulamista sekoittaen

Rytmilaulamisen kautta

Liite 4. Kysely vanhemmille rytmilaululla opetuille oppilaille

KYSELY OPETUSKOKEILUSSA MUKANA OLLEILLE RYHMILLE

JUULI PELTOLA-KIVINIEMI / JOULUKUU 2016

RYHMÄT, JOITA OPETETTIIN RYTMILAULULLA

JAZZTANSSI 2, JAZZTANSSI 3, SHOWJAZZ 4

YMPYRÖI SE VAIHTOEHTO, JOKA PARHAITEN KUVAA TUNTEMUKSIASI / KOKEMUKSIASI!

1) Opetellessani liikesarjoja, pystyin miettimään vain rytmien laulamista liikkeiden rytmityksessä (Eli en yrittänyt itse kääntää opettelua laskujen kautta tapahtuvaksi)

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

2) Liikesarjojen opettelu rytmilaulamisen kautta tuntuu minulle luontevalta ja helpolta

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

3) Koejakson aikana huomasin, että hahmotan liikesarjojen rytmiset vaihtelut paremmin rytmilaulamisen kautta kuin laskujen kautta

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

4) Koejakson aikana huomasin kiinnostäväni huomiota liikkeen rytmitykseen enemmän kuin ennen (eli siihen, missä liikkeessä / liikesarjan kohdassa oli aksentti tai taukoja tai muita vaihteluita)

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

5) Koejakson aikana huomasin tunnistavani/oppivani rytmit/rytmitykset paremmin kuin aiemmin

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

6) Koejakson aikana huomasin kuuntelevani musiikkia harjoituksissa, enkä vain keskittynyt laulamaan rytmitystä päässäni.

Enemmän kuin ennen Yhtä paljon kuin ennen Vähemmän kuin ennen

7) Mikä rytmilaulun kautta sarjoja opetellessa tuntui hankalalta? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei tuntunut hankalalta, jätä tyhjäksi.)

- a) Synkooppien paikat oli vaikeita hahmottaa (eli iskujen välissä tapahtuvat asiat)
- b) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli hankala hahmottaa
- c) Liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitus oli hankala hahmottaa
- d) Liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli vaikea hahmottaa
- e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään eivät jääneet rytmilaulun kautta minulle mieleen
- f) Musiikin ja liikkeen yhteys ei kuulunut ja tuntunut niin selvänä ja vahvana
- g) Hahmotan rytmitykset laskujen kautta, musiikin seuraaminen ja rytmien rallattelu sekoittaa minua
- h) Muu, mikä?

8) Rytmilaulun kautta opetellessa hyvä puoli on: (Valitse yksi tai useampi, jos sinusta laskujen kautta opettelussa ei ole yhtään hyvää puolta, jätä tyhjäksi.)

- a) Synkooppien paikat oli helppoja hahmottaa (eli iskujen välissä tapahtuvat asiat)
- b) Liikesarjassa olevien taukojen pituudet oli helppoja hahmottaa
- c) Liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitus oli helppo hahmottaa
- d) Liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut oli helppo hahmottaa
- e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään jäivät rytmilaulun kautta minulle hyvin mieleen
- f) Musiikin ja liikkeen yhteys kuuluu ja tuntuu selvänä ja vahvana
- g) Kuulen rytmitykset musiikista ja rytmejä rallatteleamalla, laskujen seuraaminen sekoittaa minua
- h) Muu, mikä?

9) Toivoisin, että jatkossa tanssinopetus tapahtuisi

Laskujen kautta

Laskuja ja rytmilaulamista sekoittaen

Rytmilaulamisen kautta

Liite 5. Kysely musiikkia laskien opettaneille opettajille

KYSELY OPETUSKOKEILUSSA MUKANA OLLEILLE OPETTAJILLE

JUULI PELTOLA-KIVINIEMI / JOULUKUU 2016

MUSIIKIN LASKEMISEN METODI

1) Opettaessani liikesarjoja, pystyin toteuttamaan vain valittua opetusmetodia, eli laskemista.

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

Oma kommentti: _____

2) Koejakson aikana huomasin oppilaiden oppivan rytmit paremmin kuin aiemmin.

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

Oma kommentti: _____

3) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta vaikutti olevan oppilaille haasteellista musiikin laskemisen avulla sarjoja opetellessa? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei vaikuttanut hankalalta, jätä tyhjäksi.)

a) Oppilaiden oli vaikea hahmottaa synkooppien paikat

b) Oppilaiden oli hankala hahmottaa liikesarjassa olevien taukojen pituudet

c) Oppilaiden oli hankala hahmottaa liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitukset

d) Oppilaiden oli hankala hahmottaa liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut

e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään eivät jääneet kahdeksaan laskemisen kautta oppilaiden mieleen

f) Muu, mikä?

4) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta oli oppilailla helpompaa musiikin laskemisen avulla sarjoja opetellessa? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei vaikuttanut helpommalta, jätä tyhjäksi.)

a) Oppilaat hahmottivat helposti synkooppien paikat

b) Oppilaat hahmottivat helposti liikesarjassa olevien taukojen pituudet

c) Oppilaat hahmottivat helposti liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitukset

d) Oppilaat hahmottivat helposti liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut

e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään jäivät kahdeksaan laskemisen avulla oppilaille hyvin mieleen

f) Muu, mikä?

5) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta oli musiikin laskemisen kautta opettamisessa hankalaa?

6) Missä kohdin olisit halunnut turvautua rytmilaulamiseen ja miksi?

7) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta oli musiikin laskemisen kautta opettamisessa hyvää?

8) Missä kohtaa huomasit että oli erityisen helppoa/tärkeää viestin perille saamiseksi tukeutua musiikin laskemiseen?

9) Mitä opetusmetodia olet tähän asti käyttänyt

a) Kahdeksaan laskemista

b) Rytmilaulamista

c) Kahdeksaan laskemista ja rytmilaulamista rinnakkain

10) Jatkossa aion hyödyntää omassa opetuksessani

Laskuilla opettamisen metodia

Rytmilaulamisen metodia

Laskujen ja rytmilaulamisen metodeja rinnakkain

Liite 6. Kysely rytmilaululla opettaneille opettajille

KYSELY OPETUSKOKEILUSSA MUKANA OLLEILLE OPETTAJILLE

JUULI PELTOLA-KIVINIEMI / JOULUKUU 2016

RYTMILAULUN METODI

1) Opettaessani liikesarjoja, pystyin toteuttamaan vain valittua opetusmetodia, eli rytmilaulua.

Erittäin hyvin Hyvin Vaihtelevasti Melko heikosti Heikosti

Oma kommentti: _____

2) Koejakson aikana huomasin oppilaiden oppivan rytmit paremmin kuin aiemmin.

Täysin samaa mieltä Osittain samaa mieltä Osittain eri mieltä Täysin eri mieltä

Oma kommentti: _____

3) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta vaikutti olevan oppilaille haasteellista rytmilaulun kautta sarjoja opetellessa? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei vaikuttanut hankalalta, jätä tyhjäksi.)

a) Oppilaiden oli vaikea hahmottaa synkooppien paikat

b) Oppilaiden oli hankala hahmottaa liikesarjassa olevien taukojen pituudet

c) Oppilaiden oli hankala hahmottaa liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitukset

d) Oppilaiden oli hankala hahmottaa liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut

e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään eivät jääneet rytmilaulun kautta oppilaiden mieleen

f) Muu, mikä?

4) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta oli oppilailla helpompaa rytmilaulun kautta sarjoja opetellessa? (Valitse yksi tai useampi, jos mikään ei vaikuttanut helpommalta, jätä tyhjäksi.)

a) Oppilaat hahmottivat helposti synkooppien paikat

b) Oppilaat hahmottivat helposti liikesarjassa olevien taukojen pituudet

c) Oppilaat hahmottivat helposti liikesarjassa olevat aksentit ja niiden ajoitukset

d) Oppilaat hahmottivat helposti liikesarjassa olevat rytmiset "koukut" ja nopean/hitaan liikkeen vaihtelut

e) Liikesarjojen rytmitykset ylipäättään jäivät rytmilaulun kautta oppilaille hyvin mieleen

f) Muu, mikä?

5) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta oli rytmilaulun kautta opettamisessa hankalaa?

6) Missä kohdin olisit halunnut turvautua musiikin laskemiseen ja miksi?

7) Mikä sinusta opettajan näkökulmasta oli rytmilaulun kautta opettamisessa hyvää?

8) Missä kohtaa huomasit että oli erityisen helppoa/tärkeää viestin perille saamiseksi tukeutua rytmilaulamiseen?

9) Mitä opetusmetodia olet tähän asti pääasiassa käyttänyt

a) Musiikin laskemista

b) Rytmilaulamista

c) Musiikin laskemista ja rytmilaulamista rinnakkain

10) Jatkossa aion hyödyntää omassa opetuksessani

Laskuilla opettamisen metodia

Rytmilaulamisen metodia

Laskujen ja rytmilaulamisen metodeja rinnakkain